

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ
Студентски трг 3/III
Београд

Упућено: Изборном већу Географског факултета Универзитета у Београду

Предмет: Извештај Комисије за утврђивање предлога за избор два наставника у звање редовног професора за ужу научну област *Демографија*.

На седници Изборног већа Географског факултета Универзитета у Београду која је одржана 14. септембра 2023. године, на основу Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду и Статута Географског факултета Универзитета у Београду, именована је Комисија за утврђивање предлога за избор два наставника у звању *редовног професора* за ужу научну област *Демографија* у саставу: др Мирјана Девецић, редовни професор Географског факултета Универзитета у Београду, др Гордана Војковић, редовни професор Географског факултета Универзитета у Београду (у пензији) и др Владимира Никитовић, научни саветник Института друштвених наука у Београду.

На расписан конкурс који је објавила Национална служба за запошљавање Републике Србије 27. септембра 2023. године у публикацији "Послови" бр. 1059, у законском року су се пријавила два кандидата: др Александар Кнежевић, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду и др Вера Глигоријевић, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду.

Именована Комисија је прегледала, анализирала и оценила конкурсну документацију коју су поднели пријављени кандидати и у прописаном року подноси Изборном већу Географског факултета Универзитета у Београду следећи

ИЗВЕШТАЈ

У складу са условима за избор на радно место *наставника у звању редовног професора за ужу научну област Демографија* утврђеним одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Београду и Статута Географског факултета Универзитета у Београду др Александар Кнежевић и др Вера Глигоријевић су благовремено приложили пријаву на конкурс и сву потребну документацију.

Кандидат др Александар Кнежевић:

1. БИОГРАФИЈА

Др Александар Кнежевић је рођен 19.4.1973. године у Краљеву где је завршио Основну школу. Школовање је наставио у Војној гимназији ЈНА у Загребу и Војној академији Војске Југославије у Београду. Студије на Географском факултету Универзитета у Београду - смер *Географија* је започео школске 1996/97, а завршио 2000/2001. године као редовни студент са просечном оценом 8.52 у току студирања и оценом 10 на дипломском испиту, чиме је 9.7.2001. године стекао звање *дипломираног географа*. У току студија био је укључен у разне ваннаставне активности међу којима је и учешће у тиму за организацију и реализацију првог Међународног конгреса студената географије у Србији који је резултирао укључивањем младих географа Србије у регионални огранак Европске географске асоцијације студената и младих географа (European Geography Association - EGEA).

Једногодишње мултидисциплинарне специјалистичке студије на Алтернативној академској образовној мрежи (ААОМ), смер *Животна средина - изазов науци, технологији и друштву* успешно је завршио 2002. године.

Школске 2001/2002. године уписао је постдипломске магистарске студије на смеру *Демографија* Географског факултета Универзитета у Београду. Након положених испита са просечном оценом 9.93, Александар Кнежевић је 7.12.2006. године одбранио магистарску тезу под насловом "Роми (Цигани) у Београду - етнодемографска проучавања" чиме је стекао академско звање *магистра демографије*.

Докторску дисертацију под насловом "Историјскодемографске и етнодемографске основе развитка становништва Источне Србије" мр Александар Кнежевић је 16.5.2008. године пријавио Наставно-научним већу Географског факултета Универзитета у Београду, а одбранио 7.10.2013. године под менторством проф. др Светлане Радовановић, чиме је стекао академско звање *доктора демографије*.

Др Александар Кнежевић је запослен на Универзитету у Београду - Географском факултету од 3.12.2001. године. Током досадашњег рада Александар Кнежевић је имао више наставних и стручних ангажмана. Међу њима првенствено треба истаћи позицију главног и одговорног уредника научног часописа *Demografija*, као и чланство у уредништву других часописа, чланство у Већу групација природно-математичких наука Универзитета у Београду, учешће у организацији међународног скупа, и координисање програма за усавршавање наставника географије основних и средњих школа. Учествовао је у више научно-истраживачких пројеката ресорног министарства током универзитетске каријере. Поред тога, учествовао је у оснивању и уређивању студентског часописа *Демограф*; био члан Групе за промоцију Географског факултета Универзитета у Београду, члан Савета Факултета, члан Комисије за издавачку делатност, уредник универзитетског уџбеника, рецензент научне монографије и бројних радова у научним часописима. Као предавач на бројним предметима, преузео је и менторства и чланства у комисијама за израду и

одбрану завршних и мастер радова, као и докторских дисертација. Александар Кнежевић је члан Друштва демографа Србије и Српског географског друштва.

2. РАД У НАСТАВИ

Др Александар Кнежевић има 22 године искуства у раду са студентима основних академских студија Географског факултета Универзитета у Београду на студијском програму Демографија, а од школске 2022/23. и на студијском програму Геопросторне основе животне средине. Од школске 2014/15. изводи наставу на мастер академским студијама програма Демографија, као и на докторским академским студијама Географског факултета Универзитета у Београду у оквиру програма Геонауке. Поред редовних активности у наставном процесу, у континуитету је био ангажован у организовању и извођењу теренске наставе, разних радних посета и осталих активности које су у складу са наставним планом предмета које предаје. Др Александар Кнежевић, такође, има десетогодишње искуство у извођењу наставе на Медицинском факултету Универзитета у Београду у својству гостујућег предавача на докторским, специјалистичким и мастер студијама, чиме је обогатио своје наставничко искуство, али и додатно афиримисао апликативну вредност демографије.

До избора у звање ванредног професора др Александар Кнежевић је у звању *асистента приправника и асистента* у периоду 2001-2014. године изводио вежбе у оквиру основних студија студијске групе Демографија из укупно осам предмета на основним студијама који су били претежно усмерени на поља демографских теорија, статистике становништва, етнодемографије, природног обнављања становништва и демографског развитка Србије и суседних земаља. Поред активности у извођењу вежби, током асистентског стажа је континуирано био ангажован у организовању и извођењу теренске наставе и разних радних посета. Водио је изrade практичних и семинарских радова студената, а био је и члан вишке комисија за одбрану дипломских/завршних радова.

Одлуком *Већа научних области правно-економских наука* Универзитета у Београду од 15.4.2014. године др Александар Кнежевић је изабран је у звање *доцента* Географског факултета Универзитета у Београду, од када изводи наставу на свим нивоима студија. У оквиру основних академских студија на Одсеку за демографију изводио је наставу из предмета *Увод у демографију, Статистика становништва, Геополитика и становништво, Етнодемографија и Домаћинстава и породице*. На мастер студијама смера Демографија изводио је наставу из предмета *Етнодемографска титања и проблеми*. Као доцент почeo је и са извођењем дела наставе на докторским студијама из предмета: *Теорија демографије и Методе и технике демографске анализе*.

Одлуком *Већа научних области правно-економских наука* Универзитета у Београду од 5.3.2019. године др Александар Кнежевић је изабран у звање *ванредног професора* Географског факултета Универзитета у Београду за *ужу научну област Демографија*. У звању ванредног професора изводи наставу на свим нивоима студија. Осим предмета на којима је започeo ангажовање као доцент, Кнежевићу се, у складу са променама наставног плана и програма у процесу акредитације, од школске 2022/23. повераva настава и из

предмета *Примењена демографија* на Одсеку за Геопросторне основе животне средине на основним студијама, а на мастер студијама смера Демографија из предмета *Политичка демографија и етничитет*, док на докторским студијама Географског факултета Универзитета у Београду изводи део наставе из предмета *Теорија демографије* у оквиру програма *Геонауке*.

Од избора у звање ванредног професора, др Александар Кнежевић је био ментор докторских студија једном кандидату и ментор једне докторске дисертације. Такође, у овом периоду је именован за члана комисије за израду једне докторске дисертације, као и члана комисија за оцену и преглед (одбрану) две докторске дисертације на Географском факултету Универзитета у Београду.

Ментор докторских студија:

Невена Радић (2017-2021): Универзитет у Београду – Географски факултет, докторске академске студије из области *Геонаука*;

Ментор докторске дисертације:

Невена Радић (од 11.2.2021): *Демографски оквир етностатистичке евиденције становништва Србије: анализа квалитета података и питања примене у јавним политикама* (у изради).

Члан комисије за израду докторске дисертације:

Вања Јавор (од 21.5.2020): *Миграције становништва као фактор демографског развитка региона Јужне и Источне Србије на почетку XXI века* (Ментор др Даница Шантић, у изради).

Члан комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације:

Сузана Ловић (2019): *Модели просторног испољавања демографских процеса у Србији* (Ментор др Гордана Војковић, одбрана 14.10.2019).

Лазар Дивјак (2022): *Просторни аспект инклузије Рома: побољшање стамбених услова у ромским насељима у Србији* (Ментор др Велимир Шећеров, одбрана 17.3.2022).

У периоду од последњег избора у звање др Александар Кнежевић је био у члану у две комисије за одбрану мастер рада, ментор једног мастер рада, ментор 4 завршна рада и члан у 12 комисија за одбрану завршних радова.

Активности др Александра Кнежевића на обезбеђивању научно-наставног подмлатка евидентирање су и кроз учешће у комисијама за избор у сарадничка, наставничка и истраживачка звања за ужу научну област Демографија, и то: за избор у звање једног доцента, једног истраживача притравника и два асистента на Географском факултету Универзитета у Београду.

Према резултатима вредновања наставника од стране студената студијског смера Демографија, др Александар Кнежевић је до избора у последње звање (2014-2018) је био оцењен просечном оценом 4.56, а од последњег избора у звање (2019-2023) просечном оценом 4.66 (2018/19: 4.54; 2019/20: 4.76; 2020/21: 4.62; 2021/22: 4.67 и 2022/23: 4.70)

3. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Од почетка рада на Географском факултету Универзитета у Београду др Александар Кнежевић се бави научним истраживањима из области демографије. Укупни резултати његовог научно-истраживачког рада су представљени учешћем на укупно 6 националних научних и међународних пројекта билатералне сарадње, учешћем на 28 научних и стручних скупова у земљи и иностранству, објављивањем једног универзитетског уџбеника, две научне монографије, једног стратешког документа и 50 радова различитих категорија у периодичним научним публикацијама и зборницима радова са научних и стручних скупова у земљи и иностранству. Објавио је укупно шест радова у међународним часописима из категорије M23, односно четири рада у часописима индексираним у бази WoS.

У Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду утврђена је цитираност радова које је објавио др Александар Кнежевић закључно са даном 29. августа 2023. године и том приликом је у бази Web of Science пронађено 18 хетероцитата. Укупна цитираност др Александра Кнежевића је 22 цитата, а Хиршов индекс (h-index) је 3.

3.1. Научно-истраживачки рад до избора у звање ванредног професора

У периоду до последњег избора у звање ванредног професора др Александар Кнежевић је објавио укупно 35 научних радова, два библиографска приказа и две белешке. Од укупно 39 референци, 29 представља ауторске радове, а 6 коауторске на којима је био први аутор. Међу објављеним радовима у овом периоду су три рада у међународним часописима који су индексирани у бази WoS и две научне монографије.

Рад у међународном часопису (M23):

Knežević A. (2017). Flotantne etničke grupe u demografskim istraživanjima – metodološki problemi, pristupi i primeri. *Annales, Series Historia et Sociologia*, 27(2), 439-456. doi: [10.19233/ASHS.2017.31](https://doi.org/10.19233/ASHS.2017.31)

Knežević, A. (2012). Slovenias in Serbia. A Contribution to the Etnodemographic Study. *Annales-Series Historia et Sociologia*, 29(1), 171-186.

Šabić, D., Knežević, A., Vučadinović, S., Golić, R., Milinčić, M. & Joksimović, M. (2013). Belgrade Slums-Life or Survival on the Margins of Serbian Society. *Trames - A Journal of the Humanities and Social Sciences*, 17(1), 55-86. doi: [10.3176/tr.2013.1.03](https://doi.org/10.3176/tr.2013.1.03)

Рад у националном часопису међународног значаја (M24):

Knežević A. & Radić N. (2016). Kategorizacija etničkog identiteta u popisima stanovništva: između teorijskih shvatanja i statističke prakse. *Stanovništvo*, 54(2), 59-81. doi: <https://doi.org/10.2298/STNV161122010K>

Knežević, A. (2014). Demographic characteristics of Slovenians in Vojvodina at the beginning of the XXI century. *Proceedings-Matica Srpska*, Department of Social Sciences Quarterly 148(3/2014), 433-442. doi: <https://doi.org/10.2298/ZMSDN1448433K>

Саопштења са скупова међународног значаја штампана у целини (M33):

- Knežević, A. (2013). Demographic characteristics of Roma population in Belgrade as an indicator of their social integration. *Revista Română de Geografie Politică*, 15(1), 43-55.
- Кнежевић, А. (2010): Прилог етнодемографском проучавању Влаха Источне Србије - неколико приступа етничком пореклу влашког становништва. У (Ур. Стаменковић, С.) *Зборник радова са међународног научног скупа Територијални аспекти развоја Србије и суседних земаља* (259-265). Београд: Географски факултет Универзитета у Београду.

Саопштења са скупова међународног значаја штампана у изводу (М34):

- Knežević, A. (2018). Maternji jezik kao metodološki korektiv u etnodemografskim istraživanjima. 22. naučni skup *Nacionalne manjine, migracije i sigurnost u demokratskim društvima (Abstract Book)*, Brioni, 24-27.05.2018. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu-Fakultet političkih znanosti, Friedrich Ebert Stiftung, Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, 41.
- Knežević, A. & Antić, M. (2017). Demografski aspekt "vlaškog pitanja" u istočnoj Srbiji. 21. naučni skup *Nacionalne manjine, migracije i sigurnost u demokratskim društvima (Abstract Book)*, Brioni, 18-21.05.2017. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu-Fakultet političkih znanosti, Friedrich Ebert Stiftung, Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, 18.
- Knežević, A. (2017). Kontrola rađanja i tranzicija fertiliteta u istočnoj Srbiji u drugoj polovini XIX veka – jedan primer atipične demografske tranzicije. Naučni skup *Demografska istraživanja - podaci, metodi i procesi (Abstract Book)*. Zagreb: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Institut za migracije i narodnosti, 12.
- Knežević, A. (2016). Etnodemografski aspekt dinamike razmeštaja stanovništva i gustine naseljenosti Istočne Srbije. Naučni skup. *Demografski izazovi na prostoru bivše Jugoslavije (Abstract Book)*. Beograd: Društvo demografa Srbije, Institut za demografiju Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka i Republički zavod za statistiku, 56.
- Knežević, A. & Šantić, D. (2016). Od etnostatistike do etnopolitike – može li popis stanovništva biti pouzdan izvor za kreiranje manjinske politike u Republici Srbiji? 20. naučni skup *Nacionalne manjine u demokratskim društvima (Abstract Book)*, Brioni, 20-22.05.2016. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zaklada Friedrich Ebert i Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske.
- Knežević, A. (2016). Ethno-demographic basics of geopolitical and migratory crisis in Syrian Arab Republic. *Contemporary migration in a changing world: New perspectives and challenges (Abstract Book)*. Belgrade: University of Belgrade-Faculty of Geography, Regional Studies Association, MICARD.
- Knežević, A. (2015). Metodološki problemi etnodemografskih proučavanja flotantnih etničkih grupa. Međunarodna znanstvena konferencija *Migracije i etničnost na početku 21. stoljeća (Abstract Book)*. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti, 34.
- Knežević, A., Đurđev, B. & Arsenović, D. (2014). The demographic potentials of Euro region Danube XXI in Serbia-Consequences of biological depopulation and population ageing. The Third Romanian-Bulgarian-Hungarian-Serbian Conference. *Geographical Research and Cross-Border Cooperation within the Lower Basin of the Danube (Abstract book)*. Novi Sad-Belgrade: Faculty of Sciences, Department of Geography, Tourism and Hotel Management, University of Belgrade-Faculty of Geography, 71.

- Đurđev, B., Arsenović, D. & Knežević, A. (2014). Spatial Distribution and Demographic Aspects of Urban Population In Vojvodina Province. At The Beginning Of 21st Century. *The Academic Geography of Timisoara at the 55th Anniversary (Abstract Book)*. Timisoara: West University of Timisoara-Faculty of Chemistry, Biology, Geography, Department of Geography, 2.
- Knežević, A. (2011). Roma Population in Belgrade - Demographic Development and Social Integration Issues (Abstract). In *(Re)Integration and Development Issues in Multicultural and Border Regions*, Glasnik 16 (69-70). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče.

Националне монографије, тематски зборници, лексикографске и картографске публикације националног значаја; научни преводи и критичка издања грађе, библиографске публикације (M42)

- Радовановић, С. & Кнежевић, А. (2014). Роми у Србији - Потис становништва, домаћинства и станова 2011. Београд: Републички завод за статистику Србије.
- Кнежевић, А. (2010). Роми (Цигани) у Београду - етнодемографска проучавања. Београд: Универзитет у Београду - Географски факултет.

Радови у водећим часописима националног значаја (M51):

- Knežević, A. (2010). Social position, residential problems and characteristics of households and families of Roma population in Belgrade *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 90(1), 257-276. doi: [10.2298/GSGD1001257K](https://doi.org/10.2298/GSGD1001257K)
- Кнежевић, А. (2007). Утицај примене субјективног критеријума као званичног принципа националне идентификације у пописима становништва на испољавање ромског етничког идентитета у Србији. *Гласник Српског географског друштва*, 87(1), 79-88. doi: [10.2298/GSGD0701079K](https://doi.org/10.2298/GSGD0701079K)
- Кнежевић, А. (2005). Становништво Србије према националној припадности по резултатима Пописа 2002. године. *Гласник Српског географског друштва*, 85(1), 103-110. doi: [10.2298/GSGD0501103K](https://doi.org/10.2298/GSGD0501103K)
- Knežević, A. & Vojković, G. (2015). Spatial Extent in Demographic Research-Approach and Problems. *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 96(2), 1-24. doi: [10.2298/GSGD160112001K](https://doi.org/10.2298/GSGD160112001K)
- Vulević, A., & Knežević, A. (2017). Demographic Response to Accessibility Improvement in Depopulation Cross Border Regions: The Case of Euroregion Danube 21 in Serbia. *Collection of Papers - Faculty of Geography at the University of Belgrade*, 65(1), 167-193. doi: [10.5937/zrgsub1765167V](https://doi.org/10.5937/zrgsub1765167V)

Радови у истакнутим националним часописима (M52):

- Кнежевић, А. (2014). Методолошки проблеми демографске анализе: Усаглашавање података пописне и виталне статистике са административно-територијалним променама (пример Источне Србије). *Демографија*, 11, 53-77.
- Кнежевић, А. (2011). Методолошки проблеми етностатистичке евиденције и етнодемографских проучавања становништва Србије. *Демографија*, 8, 129-144.
- Кнежевић, А. (2005). Демографски аспекти HIV пандемије. *Демографија*, 2, 199-207.

Радови у научним националним часописима (М53):

- Кнежевић, А. (2004). Демографско-еколошки концепт пораста становништва (од Малтуса до одрживог развоја). *Глобус*, 29, 103-112.
- Кнежевић, А. (2003). Етнодемографски преглед земља Средоземне Африке. *Глобус*, 28, 171-186.
- Кнежевић, А. (2002). Географска средина, рат и мир. *Глобус*, 27, 123-126.

Саопштења са скупова националног значаја штампана у целини (М63):

- Кнеžević A. (2018). Etnička struktura stanovništva kao determinanta urbanizacije Istočne Srbije. U *Zbornik radova-Naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem "Lokalna samouprava i planiranju i uređenju prostora i naselja"*, Trebinje. (637-647). Beograd: Asocijacija prostornih planera Srbije, Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet.
- Кнежевић, А. (2008). Роми у пописима становништва Србије. У *Зборник радова са саветовања поводом припрема за Попис становништва, домаћинстава и станова у 2011. години* (142-147). Београд: Републички завод за статистику Србије.
- Knežević, A. (2002). Osnovna obeležja stanovništva iz Piopisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2002. godini. U *Ekološka istina-Zbornik radova*, X naučno-stručni skup o prirodnim vrednostima i zaštiti životne sredine (539-542). Donji Milanovac: Zavod za zaštitu zdravlja "Timok" Zajrčar, Centar za poljoprivredna i tehnološka istraživanja Zaječar, Tehnološki fakultet Bor, Društvo mladih istraživača Bor.

Саопштења са скупова националног значаја штампана у изводу (М64):

- Кнежевић, А. (2017). Демографски аспект мањинске политике у контексту европских интеграција Републике Србије. У (Рашевић, М., Девеџић, М. & Јовановић, Ј. Уред.) *Поруке демографа креаторима јавних политика у Србији* (стр. 65-69). Београд: Институт друштвених наука - Центар за демографска истраживања.
- Кнежевић, А. & Неговановић, О. (2015). Демографске чињенице о немачкој националној мањини у Републици Србији према подацима званичне статистике (Demographic facts about the German ethnic minority in Serbia according to official statistics). IV спрски конгрес географа. *Достигнућа, актуелности и изазови географске науке и праксе*. Београд: Универзитет у Београду-Географски факултет, Српско географско друштво, 124-125.

Докторска дисертација (М71):

- Кнежевић, А. (2013). *Историјско-демографске и етнодемографске основе развијатка становништва Источне Србије*. Београд, Универзитет у Београду-Географски факултет, 1-277.

Др Александар Кнежевић је до избора у последње звање учествовао са излагањем реферата на укупно 19 научних и стручних скупова у земљи и иностранству. На три научна скупа међународног значаја је учествовао у својству модератаора, односно председавајућег сесије.

Др Александар Кнежевић је у свом научно-истраживачком раду до избора у ванредног професора био ангажован у истраживачким тимовима на реализацији три национална и два међународна пројекта билатералне сарадње:

- "Географске основе развоја Србије" (1380), Министарство науке и технолошког развоја Србије (2003-2005);
- "Геосистемске основе просторно-функционалне организације Републике Србије" (146010), Министарство науке и технолошког развоја Србије (2007-2010);
- "Population Development Issues in Border Regions", пројекат билатералне сарадње: Univerzita na Primorskom i Znanstveno-raziskovalno središče Koper - Географски факултет Универзитета у Београду (2010-2012);
- "Просторна диференцираност демографских феномена у Србији" (47006), Министарство за просвету, науку и технолошки развој Србије (2011-2020);
- "Низак фертилитет у Србији и Хрватској из моментне и кохортне перспективе", пројекат билатералне сарадње: Географски факултет Универзитета у Београду – Institut za migracije i narodnosti, Zagreb (2016-2017).

3.2. Научно-истраживачки рад после избора у звање ванредног професора

У периоду од избора у звање ванредног професора др Александар Кнежевић је објавио један универзитетски уџбеник, један стратешки документ, 12 научних радова и један приказ научне монографије.

- један универзитетски уџбеник;
- три рада у међународном часопису (M23);
- један рад у националном часопису међународног значаја (M24);
- три рада у водећем часопису националног значаја (M51);
- три саопштења са међународних скупова штампана у целини (M33);
- два саопштења са скупова националног значаја штампана у целини (M63);
- један стратешки документ националног нивоа (M121);
- један приказ научне монографије.

Универзитетски уџбеник:

Кнежевић, А. & Радовановић, С. (2023): Статистика становништва: развојна, организациона и методолошка питања пописне статистике у Србији. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет. ISBN 978-86-6283-144-6

Рад у међународном часопису (M23):

Knežević A. (2023). Mogućnosti i ograničenja istraživanja etničke strukture stanovništva na osnovu popisne statistike Kneževine i Kraljevine Srbije: primer Istočne Srbije. *Etnoantropološki problemi*, 18(2), 495-514. doi: <https://doi.org/10.21301/eap.v18i2.7>

Knežević A. (2019). Maternji jezik kao determinanata etničkog identiteta u popisima stanovništva Srbije. *Annales, Series Historia et Sociologia*, 29(3), 455-442. doi: [10.19233/ASHS.2019.30](https://doi.org/10.19233/ASHS.2019.30)

Кнежевић, А. & Глигоријевић, В. (2023). Етнодемографски контекст опадања наталитета и контроле рађања у Источној Србији – један пример атипичне демографске транзиције. *Гласник етнографског института САНУ*, LXXI(1), 267-298. doi: <https://doi.org/10.2298/GEI2301267K>

Рад у националном часопису међународног значаја (М24):

Trnavčević, N. & Knežević, A. (2023). The demographic approach to the quality of official ethnicity data in Serbia – a research proposal. *Stanovništvo*, 61(1), 17-33. doi: <https://doi.org/10.2298/STNV220416004T>

Саопштења са скупова међународног значаја штампана у целини (М33):

Knežević, A. (2022). Metodološka pitanja popisne etnostatistike u svetu savremenih imigracionih trendova u Srbiji. *Migracijske i etničke teme*, 38(2), 125-148. doi: <https://doi.org/10.11567/met.38.2.1>

Antić, M., Šantić, D., Knežević, A. & Đorđević, D. (2022). Gradovi kulture kao turističke destinacije – internacionalizacija kulturnog planiranja i socioekonomske implikacije. U (Ur. Lojović, M.) *Zbornik radova - "Turizam u savremenom evropskom i evroazijskom prostoru-stanje, problemi, izazovi, perspektive"* (583-592). Trebinje: Visoka škola za turizam i hotelijerstvo.

Knežević, A., Radić, N. & Bakić, D. (2019). Ethno demographic aspects of population ageing in Eastern Serbia. In *Proceedings International Scientific Symposium "New trends in Geography"* (pp. 227-237). Ohrid - Skopje: Macedonian Geographical Society UDC: 314.113:323.12(497.11-11)

Радови у водећим часописима националног значаја (М51):

Knežević, A. & Gligorijević, V. (2023). The Dynamics of Population Change in Eastern Serbia from the Middle of the 20th to the Beginning of the 21st Century. *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 103(2), 37-66.

Gligorijević, V., Knežević, A. & Bakić, D. (2023). Decomposition of the recent increase in the labour force participation rate in Serbia. *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 103(1), 475-502. doi: [10.2298/GSGD2301475G](https://doi.org/10.2298/GSGD2301475G)

Глигоријевић, В., Кнежевић, А. & Бакић, Д. (2023). Директни и индиректни ефекти демографских структура на стопу партиципације у радној снази. *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 185(172023), 31-50. doi: <https://doi.org/10.2298/ZMSDN2385031G>

Саопштења са скупова националног значаја штампана у целини (М63):

Knežević, A. (2023). Etnodemografski aspekt migracione komponente populacione dinamike u Istočnoj Srbiji. U (Ur. Gligorijević, Ž. & Đukić, T.) *Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope, 28 naučni skup - Zbornik radova* (297-309). Niš: Univerzitet u Nišu - Ekonomski fakultet.

Radić, N., Šantić, D. & Knežević, A. (2019). Stanovništvo kao faktor razvoja područja posebne namene Vlasina. U (Ured. Filipović, D et al.) *Zbornik radova-Naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine“* (str.

451-458), Subotica-Palić. Beograd: Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu–Geografski fakultet.

Стратешки документ националног или супра-националног нивоа наручен од одговарајућег органа јавне власти који је прихваћен на одговарајућем научном/наставно-научном већу (M121)

Шантић, Д., Спасовски, М., Јакопин, Е., Девецић, М., Антић, М., Кнежевић, А., Ђорђевић, А., Судимац Мратинковић, Д., Радић, Н., Ђуркин, Д., Јавор, В. & Тодоровић, М. (2019). *Истраживање ставова и намера становништва о пресељавању и утврђивање утицаја миграција на демографско старење у четири јединице локалне самоуправе, у циљу формулисања препорука за креирање мера популационе политике*. Београд: Универзитет у Београду–Географски факултет и Кабинет Министра без портфеля задуженог за демографију и популациону политику Владе Републике Србије.

Приказ научне монографије:

Knežević, A. (2019). (Prkaz knjige „U susret regionalnoj depopulaciji u Srbiji“ autora Nikitović, V.). *Demografija*, 16, 121-123.

Табеларни приказ објављених радова релевантних за избор у звање редовног професора

	Објављени радови	До избора у последње звање	После избора у ванредног професора	Укупно
	Универзитетски уџбеник	/	1	1
M23	Радови објављени у међународним научним часописима	3	3	6
M24	Радови у националном часопису међународног значаја	2	1	3
M51	Радови у водећем часопису националног значаја	5	3	8
M42	Нучне монографије	2	/	2
M52	Радови у истакнутом националном часопису	3	/	3
M53	Радови у научном националном часопису	3	/	3
M33	Радови са међународног скупа штампани у зборницима радова у целини	2	3	5
M34	Саопштења са међународног скупа са штампаним изводом	10	/	10
M63	Радови са скупа националног значаја штампани у целини	3	2	5
M64	Саопштења са скупа националног значаја штампана у изводу	2	/	2
M121	Стратешки документ националног значаја	/	1	1
	Прикази, белешке, осврти, коментари	4	1	5
Укупно		39	15	54

Др Александар Кнежевић је од избора у последње звање учествовао са излагањем реферата на 6 научних и стручних скуповија у земљи и иностранству.

- (2019): *Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine*, X Naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem, maj 2019, Subotica-Palić: Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu–Geografski fakultet.
- (2019): *New trends in Geography*, International Scientific Symposium October 3-4. 2019, Ohrid: Macedonian Geographical Society.
- (2021): *Invisibilities and uncertainties in population studies*, 2021 Quetelet Seminar 27-29 October 2021, Louvain: Demography Research Centre of the Catholic University of Louvain.
- (2022): *Turizam u savremenom evropskom i evroazijskom prostoru - stanje, problemi, izazovi, perspektive*, Međunarodna naučna konferencija, 23-27. maj 2022, Trebinje: Visoka škola za turizam i hotelijerstvo, Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet i Centar Ruskog geografskog društva u Srbiji.
- (2022): *Migracije na rubu Europe: trendovi, politike i izazovi*, Naučna konferencija, 29-30.09.2022, Zagreb. Institut za migracije i narodnosti.
- (2023): *Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope*, 28 naučni skup, 23.јун 2013, Niš: Univerzitet u Nišu - Ekonomski fakultet.

Др Александар Кнежевић је у свом научно-истраживачком раду од избора у звање ванредног професора био ангажован као сарадник на реализацији два национална научна пројекта:

- "Просторна диференцираност демографских феномена у Србији" (47006), Министарство за просвету, науку и технолошки развој Србије (2011-2020);
- "Испитивање ставова и намера становништва о пресељавању и утврђивање утицаја миграција на демографско стварење", Универзитет у Београду-Географски факултет и Министарство без портфеља-Кабинет за демографију (2019).

3.3. Опис најважнијих радова објављених после избора у звање ванредног професора

Knežević A. (2023). Mogućnosti i ograničenja istraživanja etničke strukture stanovništva na osnovu popisne statistike Kneževine i Kraljevine Srbije: primer Istočne Srbije. *Etnoantropološki problemi*, 18(2), 495-514. doi: <https://doi.org/10.21301/eap.v18i2.7>

Подаци који су добијени у укупно 10 спроведених пописа у Кнезевини Србији у периоду 1833-1874. године су од непроцењивог архивског значаја, али се могу само ограничено користити у етнодемографским истраживањима. Етностатистички подаци који су добијени у пописима Краљевине Србије у периоду 1874-1910. године су нешто поузданости у односу на претходне али је њихова употребна вредност ограничена чињеницом изостанка директног питања о националној припадности. То значи да је извођење тадашње етничке структуре становништва могуће једино на посредан начин кроз идентификацију националне/народносне са језичком припадношћу становништва. И из данашње, и из историјске перспективе овакво решење оставља превише простора за

инструментализацију података кроз тенденциозне интерпретације, најчешће у политичке сврхе што је потврђено бројним шпекулацијама о броју и уделу Влаха у Источној Србији које постоје још од краја XIX века. Иако се подаци српске пописне статистике из овог периода морају користити са одређеном резервом, јасно је да објективно посматрање популационе динамике Источне Србије неизоставно подразумева етодемографски приступ који обухвата и одређена сазнања изван поља формалне демографије, пре свега из етнологије, антропогеографије и историје. Каузалности које произилазе из забележених демографских трендова је могуће утврдити само ако се узме у обзир непосредни утицај специфичности влашког етнокултурног обрасца на рестриктивне моделе репродуктивног понашања. Дугорочни пад фертилитета и ранији улазак у процес демографске транзиције је резултат честог практиковања система једног детета, малолетничких бракова, домазетства, великог броја намерних прекида трудноће и осталих начина контроле рађања које су бројни истраживачи забележили управо у оним крајевима Источне Србије који су били претежно настањени Власима. Поред свих ограничења, доступни пописни подаци ипак могу дати одређену представу о етничкој структури становништва Кнажевине и Краљевине Србије у којој централно место заузима питање бројности и удела влашког становништва као најбројније етничке мањине. На основу добијених података о језичкој припадности, званична статистика је становништво које је у пописима декларисало румунски матерњи језик третирала као влашко. То значи да би све анализе података морале да крену од чињенице да се показатељи могу извести једино за становништво румунског матерњег језика (vlaшки језик тада није био препознат у статистичким номенклатуарма језка, ако су такве уопште и постојале). Ако прихватимо посредан приступ извођења националне структуре становништва, тада можемо на основу података закључити да је број Влаха у Источној Србији током XIX века растао све до 1895. године, а процентуални удео до 1884. године. Приметно је да динамику броја Влаха до 1895. године нису пратиле значајне осцилације па би се могло рећи да је пораст био готово линеаран, што је било у складу са ондашњим трендом раста укупног становништва Србије.

Trnavčević, N. & Knežević, A. (2023). The demographic approach to the quality of official ethnicity data in Serbia – a research proposal. *Stanovništvo*, 61(1), 17-33.

<https://doi.org/10.2298/STNV220416004T>

Велики број држава и данас разматра да ли да прикупља податаке о етничкој припадности становништва. Међутим, у условима великих социоекономских промена, управо етнодемографска проучавања становништва добијају нови значај и постају окосница политика многих модерних друштава. Бројни демографски процеси попут интензивне емиграције, старења и дугорочног опадања фертилитета у Републици Србији иницирали су промене укупних демографских трендова и структура код мањинских етничких заједница. Етнодемографски трендови, као и питања националног, језичког и верског идентитета се у мултиетничкој средини као што је Србија посматрају на основу података званичне етностатистике. Један од значајнијих фактора квалитета података је примена субјективног критеријума при декларисању етничких обележја (националне, верске и језичке припадности) у пописима и виталној статистици. Резултати истраживања демографских карактеристика становништва Србије према етничким обележјима указују

на потребу преиспитивања досадашњих метода одабира извора података на основу којих се формулишу и имплементирају политике према мањинским заједницама. Зато је у раду представљен један од модела истраживања квалитета етностатистичких података у Србији који подразумева специфичне методолошке приступе демографске анализе са употребом стандардних демографских показатеља природног и просторног кретања становништва. Представљени модел укључује процену утицаја примењених методолошких решења званичне пописне и виталне етностатистике на квалитет података, предлог новог приступа демографској анализи према етничким обележјима становништва, као и дефинисање ограничења при утврђивању каузалности етнодемографских трендова. Испитивање квалитета етностатистичких података је посебно важно за анализу показатеља статистички варијабилних етничких група које су због слабог квалитета података у пописима и виталној статистици често ван обухвата јавних политика. Понуђени модел истраживања може представљати основу и за преиспитивање одабира извора података на основу којих се формулишу и спроводе политике према етничким мањинама у Србији. Како су демографска истраживања један од основних елемената стратешких и планских извештаја, резултати истраживања би могли да омогуће превазилажење методолошких проблема етностатистике, објективнију демографску анализу и побољшање обухвата националних мањина мерама јавних политика.

Кнежевић, А. & Глигоријевић, В. (2023). Етнодемографски контекст опадања наталитета и контроле рађања у Источној Србији – један пример атипичне демографске транзиције.

Гласник етнографског института САНУ, LXXI(1), 267-298. doi:
<https://doi.org/10.2298/GEI2301267K>

Иако је становништво Источне Србије током своје историје највећим делом било изван главних токова модернизације и друштвене трансформације, оно је било суочено са важним демографским и другим променама које су већ с краја XIX века формирале оквир и поставиле основе за излазак из традиционалне, и улазак у савремену фазу демографског развитка, карактеристичну за данашња развијена друштва. Процес демографског развитка Источне Србије обележен је појавом, прво стагнације, а убрзо и опадањем наталитета од друге половине XIX века, што је означило и почетак демографске транзиције, односно транзиције репродукције и прихватања контроле рађања. Просторно ширење ових процеса према централним деловима ондашње Србије је у колизији са претпоставкама о ширењу транзиције фертилитета из друштвено-економски развијених ка неразвијеним деловима друштва, богатих ка сиромашнијим, урбаним ка руралним, итд. Међу факторима опадања плодности који су утицали на неусклађеност почетка демографске транзиције са друштвеноекономским променама у Источној Србији посебно се издвајају социоекономски и социопсихолошки, при чему су се оба непосредно одражавала на породичну реорганизацију (редукцију преко ниже плодности) у тежњи за остваривањем бољег животног стандарда. Тако је "нови" репродуктивни модел понашања с краја XIX века потекао у параво из села, јер тадашњи градови (вароши) нису били значајнији чиниоци развоја привреде, односно преображажаја друштва у смислу дефинисања стандарда, етичких норми и смерница репродуктивног понашања. Промене које су регистроване у компонентама популационе динамике нису биле исте по интензитету и смеру у свим деловима Источне Србије, и директно су биле условљене специфичним социокултурним

наслеђем влашког становништва. Пад наталитета и природног прираштаја је у XIX веку најпре отпочео граничним окрузима Крајина, Тимок и Млава, затим у Поморављу, док је у Нишком крају пад наталитета почeo најкаснијe. Према резултатима званичне српске статистике удео Влаха у укупном становништву наведена 4 округа у током друге половине XIX се кретао у интервалу од 30-40%. То значи да рану појаву биолошке депопулације у Источној Србији није могуће пронаћи само у оквирима формалне демографије и статистике становништва јер појава контроле рађања кроз усвајање система једног детета, поред неупитног економског мотива, има вишеслојну етноантрополошку, атропогеографску, културолошку и историјскогеографску основу.

Knežević, A. (2022). Metodološka pitanja popisne etnostatistike u svetu savremenih imigracionih trendova u Srbiji. *Migracijske i etničke teme*, 38(2), 125-148. doi: <https://doi.org/10.11567/met.38.2.1>

Досадашњи резултати истраживања становништва према етничким обележјима (посебно према националној/народносној припадности) дајуовољно простора за различите интерпретације података зато што пописи становништва често представљају много више од статистичког записа друштвене стварности. То је посебно уочљиво кроз увођење статистичких категоризација на основу етничких обележја чиме пописи становништва добијају значајну улогу у конструисању те реалности која додатно фиксира постојеће поделе становништва. Прикупљање статистичких података о етничким обележјима становништва Србије има дугу традицију, пре свега због историјски наслеђене хетерогене етничке структуре. Према важећим методолошким решењима пописа становништва могуће је прикупљање података о три етнокултурна обележја становништва: национална припадност, материјни језик и вероисповест. Добијени подаци могу се сматрати простом квантификацијом слободног изјашњавања становништва према етноидентитетском концепту. Обележје држављанства у попису становништва Србије има статус правне, а не етничке категорије. Званичне етностатистичке номенклатуре које су коришћене у попису становништва 2011. године садржи укупно 45 модалитета националне припадности, регионално определјене, као и групну категорију "осталих националности", 36 модалитета језичке припадности према концепту материјег језика и групну категорију "остали језици". Са друге стране, увидом у рану статистичку документацију можемо закључити да је у Србији постојао и интерес за присуство странаца који су тада, као и етничке мањине, посматрани кроз призму "оних других". Током XIX века у пописима становништва периодично је постављано питање о поданству које се може сматрати претечом савременог тумачења правне националности, односно држављанства. Током југословенске фазе пописне статистике, евидентија странаца била је саставни део свих осам пописа, а настављена је и у свим пописима Србије од 2002. године до данас. Према актуелним методолошким решењима пописа становништва Републике Србије предвиђено је, између остalog, и пописивање стално насељених странаца, странаца којима је одобрен привремени боравак, тражилаца азила, миграната без утврђеног статуса и осталих. Расветљавање релација између пописивања странаца у Србији и методолошких решења прикупљања података о етничким обележјима становништва чини основни циљ овог истраживања. Иако је методологија званичне етностатистике у Србији усмерена пре свега на добијање података о "етничкој националности", у сататистичким номенклатурама по

националној припадности можемо пронаћи и модалитете као што су Белгијанци, Французи, Данци, Швеђани, Италијани, Швајцарци, Финци, Норвежани или Кинези, а за које се национална идентификација углавном утврђује према државном, а не етничком критеријуму. То значи да се у истој групи налазе подаци о етничкој припадности становништва на основу два различита теоријска схватања етничког идентитета.

Knežević A. (2019). Maternji jezik kao determinanata etničkog identiteta u popisima stanovništva Srbije. *Annales, Series Historia et Sociologia*, 29(3), 455-442. doi: 10.19233/ASHS.2019.30

У готово свим спроведеним пописима становништва Србије, а посебно од половине XIX века до данас, питања о етничким обележјима имала су значајно место. У периоду 1834-1884. питање о материјем језику је постављано повремено, а од 1890. године у континуитету. Наведене периоде пратиле су промене статистичких номенклатура језика које су биле усаглашаване са увођењем нових етнонационалних модалитета па се слободно може рећи да је пописну статистику Србије током XX и почетком XIX века обележио процес статистичке верификације лингвистичког раслојавања постојећих језика по принципу доминације слободног тумачења националног идентитета. У смислу пописне статистике то значи да су процеси националне хомогенизације, који су се током XIX века темељили на језику као фактору интеграције, замењени савременим процесима лингвистичке (пре свега дијалектичке) хомогенизације на темељу лабилног и статистички непоузданог обележја етничке националности, што чини својеврстан апсурд, и у теорији, и у пракси. Међутим, ако оставимо по страни примере новоуведених етничких модалитета, резултати квантитативних истраживања наводе на закључак да је обележје материјег језика у етностатистичкој евиденцији релативно стабилно што му даје позицију методолошког коректива, не само у етнодемографским истраживањима, већ и осталим социометријским анализама. Иако се у етнодемографским истраживањима материјни језик сматра објективнијим етничким обележјем од националне припадности, остаје отворено питање у којој мери се данас може сматрати поузданим индикатором етничког опредељења. Осцилације које се појављују у кретању броја становника одређених етнолингвистичких модалитета јесу блаже у односу на варијабилност броја национално декларисаног становништва, али ипак указују на слабости примењених методолошких решења у пописној статистици. Динамика кретања становништва према материјем језику наводи на закључак о израженијим статистичким дисбалансима код етничких група које су уведене у статистичке номенклатуре кроз циљано етнонационално, а потом и етнолингвистичко раслојавање постојећих народа и језика. Статистички дисбаланси, не само да знатно отежавају демографска истраживања према етничким обележјима, већ и поново отварају дилему око преиспитивања, не само методологије, већ и потребе за прикупљањем ове врсте података јер је досадашња пракса показала да дескриптивне и некритичке интерпретације пописних података могу имати далекосежне последице, посебно ако се уносе у интегралне делове јавних политика које дефинишу правни и политички положај мањинских етничких група.

4. СТРУЧНО-ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

Одлуком Наставно-научног већа Географског факултета Универзитета у Београду 9. марта 2017. године др Александар Кнежевић је постављен на место главног и одговорног уредника научног часописа *Demografija*, на коме је остао до априла 2022. године.

Од 2020. године члан је уредништва часописа *Geografija v šoli* у издању Завода за школство Републике Словеније.

Од избора у звање ванредног професора др Александар Кнежевић је именован за ментора једне докторске дисертације, члана комисије за израду једне докторске дисертације, члана комисије у две одбрањене докторске дисертације, све на Географском факултету Универзитета у Београду. Такође је био више пута ментор или члан комисија за одбрану мастер и завршних радова:

- ментор једне докторске дисертације (у изради);
- члан једне комисије за израду докторске дисертације (у изради);
- члан комисије у две одбрањене докторске дисертације;
- члан у комисијама 2 одбрањена мастер рада;
- ментор једног мастер рада (у изради);
- ментор 4 одбрањена завршна рада;
- члан у комисијама 12 одбрањених завршних радова.

Др Александар Кнежевић је у свом научно-истраживачком раду од избора у звање ванредног професора био ангажован у истраживачким тимовима на реализацији два научно-истраживачка пројеката.

Др Александар Кнежевић је од избора у звање ванредног професора био рецензент једне монографије националног значаја и уредник једног универзитетског уџбеника:

Монографија:

Група аутора (Уред. Војковић, Г. & Глигоријевић, В) (2022). *Становништво Србије – како управљати демографским изазовима*. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет.

Уџбеник:

Наталија, М. (2021). *Увод у методологију демографског истраживања*. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет.

Такође је био и рецензент више научних радова у часописимаа у земљи и иностранству: *Stanovništvo*, *Demografija*, *Sociološki pregled*, *Analji PAZU HD*, *Annales-Series Historia et Sociologia*, *Migracijske i etničke teme*, *Forum za sigurnosne studije* и остали.

5. ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ЗАЈЕДНИЦИ ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

Поред збирних резултата наставног и научног рада кандидата др Александра Кнежевића, допринос академској и широј заједници је исказан чланством у факултетским комисијама и универзитетским већима, стручним органима факултета у Универзитету, чланством у стручним и научним асоцијацијама и учешћем у наставним активностима ван наставних програма.

Од избора у звање ванредног професора др Александра Кнежевић је наставио са претходним активностима као што су чланство у Комисији за издавачку делатност Географског факултета универзитета у Београду, затим чланства у Већу групација природно-математичких наука Универзитета у Београду и Већу докторских студија Географског факултета Универзитета у Београду, у комисијама за избор у научна и наставна звања, чланство у Комисији за избор декана Географског факултета Универзитета у Београду.

Др Александар Кнежевић је члан Друштва демографа Србије, односно стручне асоцијације из области у које се бира.

Што се тиче наставних активности др Александра Кнежевића ван студијских програма после избора у звање ванредног професора, издаваје се учешће у реализацији програма семинара географије који се изводи у Истраживачкој станици Петница.

Допринос широј заједници након избора у звање ванредног професора др Александар Кнежевић је остварио и учешћем на пројекту за потребе Кабинета Министра без портфельја задуженог за демографију и популациону политику Владе Републике Србије под називом „Истраживање ставова и намера становништва о пресељавању и утврђивање утицаја миграција на демографско старење“ чији је резултат формулисање препорука за креирање мера популационе политике у Републици Србији.

Др Александар Кнежевић је после избора у звање ванредног професора учествовао и у раду неколико округлих столова, панел дискусија и консултативних састанака од којих се издавају:

Национални консултативни статанак: *Одрживост Европског друштвеног истраживања*, у организацији European Social Survey, Western Balkans ESS Regional Network, Instituta društvenih nauka Beograd i Instituta za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Аранђеловац, 24-26. фебруар 2021. године;

Консултације: *Република Србија: 30 година од међународне конференције о становништву и развоју – даљи кораци*, у организацији United Nations Population Fund – Office in Serbia, Београд, 2. октобар 2023. године.

Више панел дискусија и округлих столова у организацији *Academic Network for Cooperation on South East Europe* у периоду 2021-2023. године.

6. САРАДЊА СА ДРУГИМ ВИСОКОШКОЛСКИМ И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИМ УСТАНОВАМА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ

У периоду након избора у звање ванредног професора др Александар Кнежевић је сарађивао са другим високошколским кроз радно ангажовање у настави и научно-истраживачким установама.

Од последњег избора у звање Др Александар Кнежевић је у континуитету ангажован на *Медицинском факултету Универзитета у Београду* у својству *гостујућег предавача* на мастер студијама Школе јавног здравља, специјалистичким и докторским академским студијама епидемиологије.

Поред сарадње у настави др Александар Кнежевић је учествовао и у активностима Европског друштвеног истраживања (*European Social Survey - Western Balkans ESS Regional Network*) кроз сарадњу са Институтом друштвених наука у Београду, а од 2021. године активно учествује и раду Академске мреже за сарадњу у Југоисточној Европи (*Academic Network for Cooperation on South East Europe*), такође кроз сарадњу са Институтом друштвених наука у Београду.

7. ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА

На основу увида у конкурсну документацију и извршену анализу неопходних услова који су приказани у Извештају, Комисија констатује да према важећем *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* из области друштвено-хуманистичких наука, кандидат др Александар Кнежевић ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду испуњава прописане услове за избор у звање *редовног професора*:

ОПШТИ УСЛОВ:

Др Александар Кнежевић испуњава општи услов за избор у звање ванредног професора и има научни степен доктора наука из уже научне области *Демографија* за коју је расписан конкурс.

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА:

Др Александар Кнежевић испуњава све обавезне услове за избор у звање редовног професора из уже научне области *Демографија* за коју је расписан конкурс.

- вишегодишње искуство у педагошком раду са студентима (2001-2014. у звању асистента приправника и асистента, 2014-2019. у звању доцента и од 2019. године у звању ванредног професора) на Географском факултету Универзитета у Београду;
- позитивну оцену педагошког рада, који су током протеклог изборног периода студенти оценили са просечном оценом 4.66;

-објављена три рада из категорије М23 (обавезан један) од последњег избора у звање ванредног професора из научне области Демографија;

-објављен један рад из категорије М24 (обавезан један) од избора у звање ванредног професора из научне области Демографија;

-објављена три рада из категорије М51 (обавезно пет) од избора у звање ванредног професора из научне области Демографија. Како Правилник даје могућност замене радовима из виших категорија, овај услов је додатно испуњен са два рада из категорије М23;

-цитираност од 18 хетероцитата (обавезно 10);

-три рада (обавезна два) са међународног научног скупа из категорије М33 објављена објављена у целини;

-два рада (обавезна два) са научног скупа националног значаја из категорије М63 објављена објављена у целини;

-одобрен и објављен универзитетски уџбеник у периоду од избора у претходно звање за предмет *Статистика становништва I* (ISBN 978-86-6283-144-6) из студијског програма *Демографија* из научне области Демографија за коју је расписан конкурс;

-на основу досадашњег резултата наставног рада др Александар Кнежевић испуњава услов у развоју наставно-научног подмлатка, пре свега кроз менторство на докторским студијама и активним учешћем у комисијама за избор наставних и научних сарадника;

-ментор једне докторске дисертације, члан комисије за израду једне докторске дисертације и члан две комисије у одбрањеним докторским дисертацијама на Географском факултету Универзитета у Београду;

- др Александар Кнежевић је током свог наставничког рада био ментор укупно пет мастер радова, члан у комисијама за одбрану дванаест мастер радова и ментор и члан у комисијама за одбрану више завршних радова, све на Географском факултету Универзитета у Београду. Од последњег избора у звање био је ментор четири завршна рада, једног мастер рада и члан комисије за одбрану два мастер рада.

ИЗБОРНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА:

Др Александар Кнежевић испуњава сва три (обавезна два) изборна услова за избор у звање редовног професора из уже научне области *Демографија* за коју је расписан конкурс.

Стручно-професионални допринос је остварио кроз:

-чланство у удејивачким одборима научних часописа (главни уредник научног часописа *Demografija* и члан уредништва часописа *Geografija v šoli*);

-члан организационог одбора међународне конференције;

-менторство и чланство за израду завршних радова на академским мастер и докторским студијама (ментор-председник комисије за израду пет мастер радова, члан комисије за одбрану дванаест мастер радова, ментор једне докторске дисертације, члан једне комисије за израду, и две комисије за одбрану докторских дисертација);

-сарадник на укупно четири национална научна пројекта и два међународна пројекта билатералне сарадње.

Допринос академској и широј заједници је остварио кроз:

- чланство у научним и стручним асоцијацијама за коју се бира (члан је Друштва демографа Србије);
- чланство у факултетским комисијама (Комисија за издавачку делатност, Комисија за избор декана Географског факултета Универзитета у Београду и Комисија за избор у научна и наставна звања), чланство у Већу групација природно-математичких наука Универзитета у Београду и Већу докторских студија и Савету Географског факултета Универзитета у Београду;
- учешћем у наставним активностима ван студијских програма и семинарима за едукацију наставника.

Сарадњу са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству остварио је кроз:

- ангажман на *Медицинском факултету Универзитета у Београду* у својству *гостујућег предавача* на мастер студијама Школе јавног здравља, специјалистичким и докторским академским студијама епидемиологије;
- учешћем и билатералним пројектима;
- сарадњом са Институтом друштвених наука кроз више пројектних активности.

Кандидат др Вера Глигоријевић:

1. БИОГРАФИЈА

Др Вера Глигоријевић је рођена 1970. године у Ужицу. Основну школу завршила је у Косјерићу, а средњу педагошку школу у Ужицу. Студије географије на Географском факултету Универзитета у Београду уписала је 1988. године и завршила 1993. године, са просечном оценом 8,83. Године 1993. уписала је последипломске студије на смеру Економска географија на Географском факултету у Београду. Последипломске студије завршила је 2004. године чиме је стекла академско звање магистра географије из научне области Друштвена географија. Године 2007. пријавила је докторску тезу под насловом „*Економско-географске и демографске промене аграрног простора Србије*“ (ментор проф. др Мирјана Девецић) коју је одбранила 28.12.2012. године и стекла научно звање доктора демографије за ужу научну област Демографија.

Од 1. октобра 1994. године Вера Глигоријевић је запослена на Географском факултету у Београду као асистент-приправник на Студијској групи за просторно планирање за ужу научну област Економска географија. У звање асистента изабрана је 5. јула 2005. године за ужу научну област Економска географија на смеру Просторно планирање и ужу научну област Регионални развој и демографски процеси на смеру Демографија. Године 2014. је изабрана у звање доцента за ужу научну област Демографија, а одлуком Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду од 5.3.2019. године др Вера Глигоријевић је изабрана у звање ванредног професора Географског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област Демографија. Од избора у прво наставничко звање до данас на Одсеку за демографију предаје на сва три нивоа студија, од основних до докторских.

Научно-истраживачки рад Вере Глигоријевић претежно се базира на истраживању савремених демографских феномена, укључујући демографска проучавања радне снаге, људског капитала и демографских перспектива промена у породицама. Научни радови др Вере Глигоријевић објављени су у међународним и домаћим научним часописима претежно из области популационих наука, и у мањем броју из области географије, економије и социологије. Учествовала је на међународним и домаћим научним склоповима као и у реализацији научних пројеката финансирању од стране Министарства за просвету науку и технолошки развој и пројеката финансирању из фондова Европске Уније. Била је део тима који је припремао научни пројекат “*Population dynamics under environmental challenges in Serbia*” (POENVIROS, позив Призма), који је Фонд за науку Републике Србије у октобру 2023. године одобрио за финансирање. Др Вера Глигоријевић је током деценија успешног рада са студентима била члан бројних комисија за преглед и оцену завршних радова студената основних и мастер студија као и ментор докторских студија, члан комисија за израду докторских дисертација и члан комисија за оцену и одбрану докторских дисертација из научне области Демографија.

У два мандата је обављала дужност шефа Катедре за демографију на Географском факултету Универзитета у Београду, а у три акредитациона циклуса била је координатор реорганизације наставних програма основних и мастер студија Одсека за Демографију и њихово усклађивање са захтевима Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању. Члан је Савета Географског факултета, а у својству експерта учествовала је у делегацији Републике Србије на шестој министарској конференцији посвећеној старењу, у организацији UNFPA у Сеулу 2022. године (6th Global Symposium on Low Fertility and Population Ageing). Члан је председништва Друштва демографа Србије у чијем су мандату организоване две међународне научне конференције током којих је у својству члана програмског одбора др Вера Глигоријевић активно учествовала. Члан је Српског географског друштва и Европског друштва економских демографа (European Society for Population Economics, ESPE).

2. РАД У НАСТАВИ

Др Вера Глигоријевић има у континуитету, од заснивања радног односа до данас, богато искуство у науци и настави, а целокупна њена досадашња каријера остварена је на Београдском универзитету. Као асистент-приправник на Географском факултету ПМФ-а у Београду, била је ангажована на предметима из уже научне области Друштвена географија. Касније, са оснивањем студијске групе Демографија на Географском факултету Универзитета у Београду, преоријентисала се на ужу научну област Демографија и предмете у којима интегрише знања и искуство из обе научне области. У звању асистента Вера Глигоријевић била је ангажована на основним студијама на Географском факултету на следећим предметима и студијским групама: *Демографске структуре* (студијска група Демографија), *Становништво и регионални развој* (студијска група Демографија), *Демографски изазови савременог друштва* (студијска група Демографија и студијска група Просторно планирање), *Становништво и туризам* (студијска група Туризмологија) и *Социјална географија* (студијска група Демографија).

Од избора у прво наставничко звање до данас (одлуком Већа научних области правно-економских наука Универзитета у Београду од 15.4.2014. године), др Вера Глигоријевић предаје три предмета на основним студијама на Одсеку за демографију (*Економска демографија*, *Демографија породице и Људски капитал*) један предмет на Одсеку за Туризмологију (*Људски ресурси у туризму*) и један предмет на мастер студијама на Одсеку за Демографију (*Становништво и развој*). Вера Глигоријевић је ангажована и на извођењу наставе на докторским студијама које реализује Универзитет у Београду-Географски факултет. У оквиру предмета *Теорија демографије и Методе и технике демографске анализе* (1/3 предмета) дала је значајан допринос усклађивању програма и наставе на овим предметима са праксом која је заступљена на иностраним универзитетима. Осим тога, учествује и у континуираном годишњем иновирању допунске литературе за предмет *Методе и технике демографске анализе* користећи уџбенике и научне чланке који представљају уобичајену литературу из ове области на престижним светским универзитетима.

У званичним студентским анкетама о евалуацији наставног и педагошког рада у периоду од 2019. до 2023. године др Вера Глигоријевић је оцењена високом просечном оценом од 4,56 а оцене су се кретале у распону од 4,1 до 4,97. Интерпретацијом квалитативних обележја резултата анкета запажа се знатан број позитивно оцењених модалитета који се тичу концептуализације предмета, посвећености свим студентима, подстицају критичког мишљења, квалитетних дискусија као и предавачких вештина. Др Вера Глигоријевић је била ментор докторских студија два кандидата, члан комисије за израду једне докторске дисертације и члан комисија за преглед, оцену и одбрану три докторске дисертације на Географском факултету Универзитета у Београду. У периоду од последњег избора у звање др Вера Глигоријевић била ментор шест мастер радова, члан три комисије за одбрану мастер рада, ментор осам завршних радова и члан у комисијама осам одбрањених завршних радова. Теме докторских дисертација и завршних радова у којима је учествовала др Вера Глигоријевић, обухватају актуелне демографске проблеме везане како за емпиријска истраживања, тако и за провере теоријско-методолошке валидности на емпиријској грађи становништва Србије.

3. НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

У периоду од избора у звање ванредног професора др Вера Глигоријевић је објавила један универзитетски уџбеник, једно поглавље у монографији националног значаја, један рад и часопису са SCI Expanded листе, један рад у категорији M23, један рад у категорији M24, четири рада у категорији M51, два рада из категорије M33 и два рада из категорије M63. Од избора у последње звање др Вера Глигоријевић је учествовала са излагањем реферата на 5 научних и стручних скупова у земљи и иностранству и била ангажована у истраживачким тимовима на реализацији два научна пројекта и једне стручне студије.

До избора у звање ванредног професора, Вера Глигоријевић је самостално или у коауторству објавила два рада у међународним научним часописима категоризованим на SCI Expanded листи, четири рада у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком који припадају категорији M24, једну коауторску монографију

националног значаја, један рад у научном часопису националног значаја, један рад објављен у целини у зборнику радова са скупа националног карактера, један рад објављен у целини у монографији радова са научног скупа међународног карактера и осам радова објављених у изводу у зборнику апстраката са међународних научних скупова.

Укупни резултати научно-истраживачког рада др Вере Глигоријевић од избора у звање доцента представљени су учешћем на 9 пројекта и студија (национални и међународни научни пројекти, пројекти билатералне сарадње и студије), затим учешћем на 25 научних и стручних скупова у земљи и иностранству, објављивањем једног универзитетског уџбеника, једне научне монографије, и 38 радова у периодичним научним публикацијама и зборницима радова са научних и стручних скупова у земљи и иностранству, од чега је пет радова објављених у међународним часописима индексираним у бази WoS. Радови др Вере Глигоријевић су цитирани у међународним и домаћим научним часописима и монографијама које публикују угледни академски издавачи, као и у докторским дисертацијама у земљи и иностранству. Резултати претраживања цитраности аутора у бази Google scholar показали да су радови др Вере Глигоријевић цитирани 19 пута од 2018. године, а да Хиршов индекс (h-index) износи 3. Уз пријаву на конкурс приложена је листа од 12 одабраних хетеро цитата др Вере Глигоријевић.

3.1 Списак научних радова објављених пре избора у звање ванредног професора

Монографије и поглавља у монографијама националног значаја (M42)

Vojković, G., Gligorijević, V. (2015): *Policy scenario – Demographic and migration trends of the future (case study Šumadija and Pomoravlje); Politika scenarija – Demografski i migracioni trendovi u budućnosti (primer Šumadije i Pomoravlja)*. Dvojezično izdanje. Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet, Beograd, str. 1-238. ISBN: 978-86-6283-031-9

Радови објављени у научним часописима (M23)

Gligorijevic, V., Vojkovic, G., Miric, N., Vasic, P. (2016). Regional and Gender Differences in Self-Employment Motivation: Implications on Job Sustainability, *Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft*, 158, 149-166

Devedzic, M., Miric, N., Gligorijevic, V. (2017). Does specific demographic education change young people's opinions about reproduction? The case of Serbia *Journal of Geography in Higher Education*, 41, 2 , 283-304

Радови објављени у научним часописима (M24)

Глигоријевић, В. Васић, П. (2018). Допринос старења опадању стопе активности: квантификација декомпозитним методом, *Зборник матице српске за друштвена истраживања*, 167, 3, 525-535, ISSN 0352-5732

Васић, П., Глигоријевић, В. (2018). Рад и родитељство vs рад или родитељство, *Зборник матице српске за друштвена истраживања*, 167, 3, 467-477, ISSN 0352-5732

Gligorijević, V., Mirić, N., Vasić, P. (2014). Is skills renewal in ageing workforce possible? Evidence from Serbia. *Zbornik matice srpske za društvena istraživanja*, 148, 653-664. DOI: 10.2298/ZMSDN1448653G

Vasic, P. Gligorijevic, V., Devedzic M. (2014). Responding to population policy-which women can provide the greatest demographic benefit in Serbia? *Zbornik matice srpske za društvena istraživanja*, 148, 541-550. DOI: 10.2298/ZMSDN1448541V

Радови објављени у научним часописима (M52)

Devedžić, M., Vojković, G., Gligorijević, V.. Budući putevi demografije. *Demografija*, knj. X, 25-35. UDK 314.01

Саопштења са међународних научних скупова (M33)

Глигоријевић, В. (2018). Породице са децом у Београду: Просторно-демографска анализа, стр. 605-613. У *Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља*. Ур. Филиповић, Д., Шантић, Д., Марић, М. Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду - Географски факултет, Требиње, 14-17. април

Саопштења са међународних научних скупова (M34)

Gligorijević, V. (2017). Dizajniranje istraživanja razvoda brakova korišćenjem longitudinalnih podataka Ankete o prihodima i uslovima života. Znanstveni skup Demografska istraživanja – podaci, metode i procesi, Ekonomski fakultet sveučilišta u Zagrebu i Znanstveni odsek za migracije i demografska istraživanja, Zagreb, 22. Sept.

Gligorijević, V., Gligorijević, M. (2016). *The internationalization of higher education: circulation or brain drain?*, Savremene migracije stanovništva: nove perspektive i izazovi, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet, Regional Studies Association (RSA) MICaRD Network, pp. 32 - 32, issn: 978-86- 6283-044-9, Belgrade, 18. - 21. Sep.

Gligorijević, V. (2016). *Tržište rada u Srbiji iz generacijske perspektive*, Demografski izazovi na prostoru bivše Jugoslavije, Knjiga apstrakata, Društvo demografa Srbije, Institut za demografiju Geografskog fakulteta u Beogradu, Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka u Beogradu i Republički zavod za statistiku, pp. 37 - 37, issn: 978-86-82241-05-8, Beograd, 15. Apr.

Miric, N., Devedzic, M., Gligorijevic, V. (2015). *Childlessness in Serbia: pattern by educational level - Regional aspect*, Education And Reproduction In Low-fertility settings, Vienna Institute of Demography of the Austrian Academy of Sciences, doi: 10.13140/RG.2.2.17463.11689, Wien, 2. - 4. Dec.

Глигоријевић, В. (2015). *Везе образовања и становништва у демографској теорији и пракси*, Четврти српски конгрес географа: Достигнућа, актуелности и изазови географске науке и праксе, Универзитет у Београду Географски факултет, pp.134 - 134, issn: 978-86-6283-029-6 Копаоник, 7. - 9. Окт.

Vojković, G., Gligorijevic, V., Kokotovic, V. (2015). *Upravljanje migracijama u svrhu razvoja: politika scenarija za Šumadiju i Pomoravlje*, Znanstvena konferencija: Migracije i etničnost na početku 21. Stoljeća, Institut za migracije i narodnosti, pp. 59 - 59, issn: 978-953-6028-33-7, Zagreb, 26. - 26. Feb.

Vojković, G., Gligorijević, V., Magdalenić, I. (2015). *Looking ahead: the use of prospective analysis to highlight the population ageing consequences*, Fifth international conference of the Balkans demography: The population of the Balkans at the dawn of the 21st century, Institute of Economics Skopje, University Ss. Cyril and Methodius, pp. 75 - 75, issn: ISSN/ISBN: 978-6084519-16-4, Ohrid, 21. - 24. Oct.

Vojković, G., Gligorijevic, V., Kokotović, V. (2014). *Cross-Border Cooperation and Human Capital – Relations and Challenges*, The Third Romanian-Bulgarian-Hungarian-Serbian Conference: Geographical Research and Cross-Border Cooperation within the Lower Basin of the Danube, University of Belgrade, Faculty of Geography, University of Novi Sad Faculty of Sciences, pp. 45 - 46, issn: 97886-703-344-6, Serbia, 18. - 21. Sep.

Саопштења са скупова националног значаја (М63)

Васић, П., Глигоријевић, В. (2018). Рад и родитељство vs рад или родитељство, Зборник матице српске за друштвена истраживања, 167, 3, 467-477, ISSN 0352-5732

Научно-истраживачки пројекти и стручне студије до избора у звање ванредног професора

2012-2015: *Making Migration Work for Development (MMWD)*, South East Europe Transnational Cooperation Programme, through the European Regional Development Fund (ERDF) and the Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) SEE/C/0007/4.4/X;

2016-2017: *Nizak fertilitet u Hrvatskoj i Srbiji iz periodske i kohortne perspektive – bolje razumevanje za bolje projekcije*, naučno-istraživački projekat Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnološki razvoj u Republici Srbiji i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u Republici Hrvatskoj;

2015: *Demographic and migration trends of the future (case study Šumadija and Pomoravlje)*, стручна студија у сарадњи са REDASP (Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља) и Emilia Romagna, Италија.

3.2 Списак радова објављених после избора у звање ванредног професора

Универзитетски уџбеник:

Глигоријевић, В. & Стојилковић Гњатовић Ј. (2023): *Увод у економску демографију*. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет. ISBN - 978-86-6283-146-0

Монографије и поглавља у монографијама националног значаја (M42)

Глигоријевић, В., Бакић, Д. (2022). Људски капитал и радна снага у Србији – потенцијали и ограничења. У: Војковић, Г., Глигоријевић, В. (ур.) „Становништво Србије - како управљати демографским изазовима“, Универзитет у Београду Географски факултет, стр.145-165.

Рад у међународном часопису (M23):

Bakić, D., & Gligorijević, V. (2022). The change in educational assortative mating in Serbia and Slovenia, 1970–2020. *Acta Geographica Slovenica*, 62(2), 7–22.
<https://doi.org/10.3986/AGS.10496> **(SCIE)**

Кнежевић, А. & Глигоријевић, В. (2023). Етнодемографски контекст опадања наталитета и контроле рађања у Источној Србији – један пример атипичне демографске транзиције. *Гласник етнографског института САНУ*, LXXI(1), 267-298. doi:
<https://doi.org/10.2298/GEI2301267K>

Рад у националном часопису међународног значаја (M24):

Gligorijević, V., Bakić, D. (2022). The decline of educational hypergamy in the former Yugoslav republics. *Stanovništvo*, 60(1), 69-96 <https://doi.org/10.2298/STNV2201069G>

Радови у водећим часописима националног значаја (M51):

Gligorijević, V., Knežević, A. & Bakić, D. (2023). Decomposition of the recent increase in the labour force participation rate in Serbia. *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 103(1), 475-502. doi: [10.2298/GSGD2301475G](https://doi.org/10.2298/GSGD2301475G)

Глигоријевић, В., Кнежевић, А. & Бакић, Д. (2023). Директни и индиректни ефекти демографских структура на стопу партиципације у радној снази. *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 185(172023), 31-50. doi:
<https://doi.org/10.2298/ZMSDN2385031G>

Vasić, P., Gligorijević, V. (2023). Demographic projections of depopulated zones in Serbia: the example of the municipality of Negotin, *Гласник Српског географског друштва*, 103(2) 1-36. UDC 314.87(497.11)

Knežević, A. & Gligorijević, V. (2023). The Dynamics of Population Change in Eastern Serbia from the Middle of the 20th to the Beginning of the 21st Century. *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 103(2), 37-66.

Саопштења са скупова међународног значаја штампана у целини (M33):

Gligorijević, V., Stojilković Grnjatović, J. (2022). Izvori statističkih podataka o zaposlenima u turizmu - primer Srbije. U: Lojović, M. (ur.) „Туризам у савременом европском и евразијском простору – стање проблеми, изазови, перспективе“ , Висока школа за туризам, Требиње, Република Српска, Универзитет у Београду Географски факултет и Центар руског географског друштва, Београд, стр. 453-465.

Gligorijević, V. (2022). The Importance of Flexible Employment for Spatial-Functional Links between Settlements, 6th International Scientific Conference – EMAN 2022 – *Economics and Management: How to Cope With Disrupted Times*, Ljubljana, Slovenia, March 24, 2022, Conference Proceedings, published by: Association of Economists and Managers of the Balkans, Belgrade, Serbia; ISBN 978-86-80194-57-8, ISSN 2683-4510
DOI: <https://doi.org/10.31410/EMAN.2022.231>

Саопштења са скупова националног значаја штампана у целини (M63):

Bakić, D., Trnavčević, N., Gligorijević, V. (2022). Pandemija virusa COVID-19 kao ograničavajući faktor demografskog razvoja lokalnih samouprava u Srbiji. U: Šećerov, V. (ur.) “*Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja*” str. 389-398, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet.

Vasić, P., Gligorijević, V. (2021). Demografska analiza u prostornim planovima nacionalnog nivoa- iskustva i preporuke. U: Šećerov, V. (ur.) “*Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine*”, Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet.

Стратешки документ националног или супра-националног нивоа наручен од одговарајућег органа јавне власти који је прихваћен на одговарајућем научном/наставно-научном већу (M121)

Просторни план Републике Србије од 2021-2035 (део о становништву). Влада Републике Србије, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Београд.

3.3 Опис најважнијих радова објављених после избора у звање ванредног професора

Bakić, D. & Gligorijević, V. (2022). The change in educational assortative mating in Serbia and Slovenia, 1970–2020. *Acta Geographica Slovenica*, 62(2), 7–22.
<https://doi.org/10.3986/AGS.10496>

У раду се истражује утицај образовања на ниво и обрасце брачности. Током последњих педесет година у Србији и Словенији је значајно повећан број лица која имају завршено терцијарно образовање а са тим је настала досада непозната полна неравнотежа на тржишту брака високообразованог становништва (жене су надмашиле број високообразованих мушкараца). Услед обрнутог родног раскорака у високом образовању променили су се обрасци брачне селекције посредством образовања супружника. Употребом података које се редовно објављују у Демографској статистици од 1970. до 2019. године и података из Европског друштвеног истраживања, у овом раду се истражује

опадање образовне хипергамије и раст хипогамних бракова у ове две земље. Такође, у раду се одвојено анализирају обрасци селекције партнера за мушки и женски становништво будући да очекујемо да се између полова постоје различита вероватноћа да ће се реализовати личне преференције ка партнерију пожељних социоекономских карактеристика. Резултати су показали да је у Србији и Словенији удео хомогамних бракова остао на истом нивоу као пре педесет година, да се учешће хипергамних бракова у ове земље смањује и да расте учешће хипогамних брачних заједница. Високообразоване жене у 40% случајева улазе у брак са мушкарцем који је од њих слабије образован, а у ове земље је обртање родног јаза у образовању највише је утицало на мушкараца са дна образовне лествице.

Глигоријевић, В., Кнежевић, А. & Бакић, Д. (2023). Директни и индиректни ефекти демографских структура на стопу партиципације у радној снази. *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 185(172023), 31-50. doi: <https://doi.org/10.2298/ZMSDN2385031G>

На стопу економске активности радно способног становништва старост и образовање двојако делују: преко специфичних стопа активности (директни или бихевиорални ефекти) и посредством нумеричке расподеле становништва (индиректни или композитни ефекти). У раду се анализира период 2002–2021. година, када су вредности стопе активности у Србији флуктуирале, па је било интересантно истражити који су ефекти снажније деловали током две деценије дивергентних трендова опште стопе (опадање током 2002–2011. и раст од 2011. до 2021. године). Анализа је ослоњена на податке „Анкете о радној снази”, а за квантификацију доприноса директне и индиректне компоненте употребљен је у демографији често коришћен метод декомпозиције општих стопа. Резултати су показали да општа стопа активности становништва кореспондира са кретањем учешћа примарног радног контингента (25–55 година), и да је током читавог истраживаног периода структурна компонента била слабије изражена у односу на бихевиоралну, посебно у контингенту женског становништва. Са аспекта образовања добијени су слични резултати: на кретање нивоа економске активности становништва снажније су деловале промене специфичних стопа према нивоу образовања, него промена образовног састава становништва.

Vasić, P., Gligorijević, V. (2023). Demographic projections of depopulated zones in Serbia: the example of the municipality of Negotin, *Гласник Српског географског друштва*, 103(2) 1-36.
UDC 314.87(497.11)

Демографске пројекције представљају вишеструко користан инструмент предикције развоја становништва у сврху планирања и организације простора и ло-калног економског развоја. У Србији су пројекције становништва врло ретке за територијални ниво нижи од регионалног, па су стога у овом раду пројекције изражене за општину Неготин, са циљем да се сагледају демографске развојне перспективе једне изразито депопулационе зоне у Источној Србији. Пројекције су израђене за временски хоризонт до 2040. године, а употребљен је кохортно-компонентни метод који је као доминантан приступ за израду популационих пројекција добро утемељен у лите-ратури. Пројекције становништва за

општину Неготин израђене су у три варијанте у зависности од улазних хипотеза о фертилитету, морталитету и миграцијама и први пут да су изражене понаособ за сеоска и градско насеље. Резултати су показали да ће до 2040. године на простору општине живети између 17 и 18 хиљада становника, са двоструко вишом интензитетом депопулације у сеоском подручју. Но основу тренутног стања становништва евидентно је да би једино директне интервенције у домену миграционе политike могле успорити депопулацију, јер је фертилни потенцијал у овом тренутку недовољан да успори депопулацију чак и у случају потпуног одзыва на мере пронatalитетне политике.

Gligorijević, V., Bakić, D. (2022). The decline of educational hypergamy in the former Yugoslav republics. *Stanovništvo*, 60(1), 69-96 <https://doi.org/10.2298/STNV2201069G>

У раду се истражују промене образовног састава брачних партнера у бившим југословенским републикама, посебно опадање учешћа бракова у којима су мушкирци образованији од жена. У основи ових промена јесте развој терцијарног образовања и настанак полне асиметрије високообразованих лица, услед којих је у прве две деценије XX века дошло до пораста учешћа брачних заједница у којима су жене образованије. Анализа се претежно темељи на подацима Демографске (виталне) статистике, а период који је обухваћен истраживањем односи се на последњих педесет година. Користећи се специфичним показатељима (Φ и Х индексом) и корелационом анализом, добијени су резултати који су показали да образовна хипергамија опада у свим истраживаним земљама, као и да је опадање хипергамије повезано са превагом жена међу високообразованим лицима. Резултати дају нове уvide у тумачење избора партнера посредством социоекономских карактеристика, али и указују на кључну улогу коју у процесу селекције има образовна композиција становништва.

Gligorijević, V., Knežević, A. & Bakić, D. (2023). Decomposition of the recent increase in the labour force participation rate in Serbia. *Bulletin of the Serbian Geographical Society*, 103(1), 475-502. doi: [10.2298/GSGD2301475G](https://doi.org/10.2298/GSGD2301475G)

У раду се декомпонује рецентни пораст стопе активности становништва на допринос старосног састава и допринос стопа активности специфичних према полу и старости. После читаве деценије опадања, стопа активности становништва радног узраста у Србији је од 2011. до 2021. године порасла за 10 процентних поена, што је отворило питање детерминистичке основе повећања активности у условима опадања броја становника и старења укупног становништва. За декомпоновање пораста активности употребљен је метод декомпозиције општих стопа, који је у демографији утемељен у поступку стандардизације, а резултати су показали да је на раст економске активности становништва позитивно утицао и старосни састав и специфичне стопе. Допринос специфичних стопа активности био је значајно већи, и одговоран за више од 76% укупне промене, док је захваљујући старо-сном саставу остварено тек 22% разлике (25% разлике у случају активности мушких становништва и 21% разлике у активности женског становништва). Ови резултати су померили фокус истраживања са старења, као кључне детерминанте обима радне снаге, на факторе који утичу на пораст специфичних стопа

активности по старости, али и потребу да се поред стопа активности специфичних према полу и старости, сагледа и значај других специфичних стопа активности.

Глигоријевић, В. & Стојилковић Гњатовић Ј. (2023): Увод у економску демографију.
Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет. ISBN - 978-86-6283-146-0

У уџбенику се објашњавају најважнија питања везана за економску улогу и последице савремених демографских промена, од питања понуде радне снаге и нивоа економске активности становништва, преко механизама међугенерацијске економије и примера реализованих и потенцијалних демографских дивиденди у свету. Посебно су објашњени процеси формирања и репродукције радне снаге у Србији, као и питања економских и демографских фактора раста учешћа неактивног становништва. Овај уџбеник је намењен студентима основних студија Одсека за демографију Географског факултета Универзитета у Београду. Садржајно је усклађен са програмом предмета Економска демографија на основним академским студијама. У уџбенику се наглашава да демографске промене имају дубоке импликације за националну, регионалну и глобалну економију. Зависност привреде од демографских прилика ослања се на једноставну или важну идеју да економски исходи варирају у зависности од узраста становништва а као резултат могу настати демографске дивиденде – економске користи у условима повољне расподеле становништва према старости – или економска стагнација, фискални изазови и раст неједнакости. Последице демографских промена дуго су у академским и стручним дискусијама биле обожене негативним наративом који своје корене вуче из најранијих студија о становништву, када се за сиромаштво данашњих развијених земаља „кривио“ прекомерни раст популације. Данас се неретко за спор економски раст поново „криве“ популациони процеси, посебно старење и смањење броја становника. У току последње две до три деценије се о последицама демографских промена промишља мирније главе, тако да је ова књига на линији ставова који се залажу за постепено и аргументовано релаксирање негативног демографског наратива, и на линији је са пропонентима квалитативног приступа неминовним демографским променама уз нагласак на значај људског капитала.

4. СТРУЧНО-ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС ПОСЛЕ ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

Од 2019. године др Вера Глигоријевић је члан уредништва часописа *Demografija* у издању Универзитета у Београду Географског факултета. Члан је научног одбора треће међународне научне конференције „Становништво пост-југословенских земаља: сличности, разлике и перспективе“ у организацији Друштва демографа Србије (Београд, 19. април 2024. године) и била је члан програмског одбора научне конференције националног нивоа „Ковид 19: социодемографски процеси, изазови и последице пандемије“ у организацији Друштва Демографа Србије (Београд, 25. март 2021. година). До сада је др Вера Глигоријевић била именована за члана Комисије за израду три докторске дисертације на Географском факултету у Београду: Наталија Мирић (2019): *Фертилитет високообразованих жена у Србији;* Власта Кокотовић Каназир (2021):

Демографске одреднице развоја људског капитала у Србији; Дамјан Бакић (у изради); Реконструкција демографских трендова током 15. и 16. века у нахијама Рудник и Ужице. Била је именована и за члана Комисије за преглед, оцену и одбрану три докторске дисертације: Петар Васић (2016): *Старост као демографска одредница потрошње домаћинства у Србији;* Наталија Мирин (2019): *Фертилитет високообразованих жена у Србији;* Власта Кокотовић Каназир (2021): *Демографске одреднице развоја људског капитала у Србији.* У својству ментора докторских студија сарађивала је са два кандидата: Златком Апановић (2019-): Универзитет у Београду – Географски факултет, докторске академске студије из области *Геонаука* и Александром Чавићем (2020-): Универзитет у Београду – Географски факултет, докторске академске студије из области *Геонаука.* У периоду од последњег избора у звање др Вера Глигоријевић била ментор шест мастер радова, члан три комисије за одбрану мастер рада, ментор осам завршних радова и члан у комисијама осам одбрањених завршних радова.

Др Вера Глигоријевић је у од избора у звање ванредног професора била ангажована као сарадник на реализацији три научна пројеката: “*Population dynamics under environmental challenges in Serbia*”, POPENVIROS, Фонд за науку Републике Србије, програм Призма (2023-2025); YOUMIG – “*Improving institutional capacities and fostering cooperation and tackle the impact of transnational youth migration within the Danube Transnational Programme*”, Belgrade, Serbia. WP6 – Activity 6.2, National policy recommendations for improved institutional cooperation on youth migration National policy recommendations, Serbia, 2019; *Просторни план Републике Србије од 2021. до 2035. године* (тематска свеска о становништву), Влада Републике Србије, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Београд, 2020.

5. ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Др Вера Глигоријевић је члан председништва Друштва демографа Србије у оквиру кога учествује у редовним активностима усмереним на популаризацију научних резултата и размену знања првенствено између демографа са простора бивших југословенских република, али и унутар шире демографске научне заједнице. Један је од иницијатора успостављања редовних експертских окупљања у форми трибина, у оквиру активности Друштва. Чланица је Српског географског друштва и Европског друштва економских демографа (European Society for Population Economics, ESPE).

Од 2021. године др Вера Глигоријевић у другом мандату обавља дужност шефа Катедре за демографију. У својству члана проширеног деканског колегијума током овог и претходног мандата дала је значајан допринос унапређењу рада Одсека за демографију и директно је учествовала у реализацији свих активности усмерених на унапређење услова студирања и рада на Географском факултету. Активно је укључена у програме праћења квалитета матичне високошколске институције и руководи тимом који је задужен за припрему предлога за измене и допуне постојећег наставног плана мастер студија Демографије на Географском факултету. Др Вера Глигоријевић је члан Савета Географског факултета Универзитета у Београду, била је члан Већа докторских студија, Комисије за основне и мастер студије и Комисије за студије на страном језику. Активности др Вере Глигоријевић

евидентиране су и кроз учешће у комисијама за избор у сарадничка и наставничка звања за ужу научну област Демографија (за избор др Наталије Мирић, др Петра Васића и Дамјана Бакић) на Географском факултету Универзитета у Београду. Др Вера Глигоријевић је активно сарађивала са експертима Националне службе за запошљавање из одељења статистике рада на припреми описа нових занимања и увођења занимања дипломирани демограф у нови шифарник занимања Републике Србије.

6. САРАДЊА СА ДРУГИМ ВИСОКОШКОЛСКИМ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИМ УСТАНОВАМА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ

У периоду након избора у звање ванредног професора др Вера Глигоријевић активно је сарађивала са Канцеларијом Популационог фонда УН у Србији на реализацији активности фонда заједно са другим представницима експертске заједнице. Посебно се издаваја учешће на министарској конференцији „6th Global Symposium on Low Fertility and Population Ageing“ у организацији UNFPA (Сеул, 8-10. новембра 2022. године) и учешће на четири консултативне радионице у склопу израде Националног извештаја о људском развоју на тему депопулације, у суорганизацији Кабинета ПВ и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и две агенције Уједињених нација – УНДП и УНФПА.

У оквиру рада Друштва демографа Србије у својству члана председништва Друштва успоставила је сарадњу са професорима са Катедре за демографију Економског Свеучилишта у Загребу, реализујући прву по реду научно-стручну трибину одржану 29.новембра 2022. године на којој су предавачи били професори из Загреба.

Др Вера Глигоријевић је укупном досадашњем раду учествовала у реализацији два међународна пројекта билатералне сарадње. Један се односи на сарадњу Републике Србије са Републиком Словенијом (Географски факултет Универзитета у Београду – Univerza na Primorskem, Koper), а други на сарадњу са Републиком Хрватском (Географски факултет Универзитета у Београду – Institut za migracije i narodnosti, Zagreb и Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

7. ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА

На основу увида у конкурсну документацију и извршену анализу неопходних услова који су приказани у Извештају, Комисија констатује да према важећем *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* из области друштвено-хуманистичких наука, кандидаткиња др Вера Глигоријевић ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду испуњава услове за избор у звање *редовног професора*:

ОПШТИ УСЛОВ:

Др Вера Глигоријевић испуњава општи услов за избор у звање ванредног професора и има научни степен доктора наука из уже научне области *Демографија* за коју је расписан конкурс.

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА:

Др Вера Глигоријевић испуњава све обавезне услове за избор у звање редовног професора из ужे научне области *Демографија* за коју је расписан конкурс.

-др Вера Глигоријевић има у континуитету 29 година искуства у педагошком раду са студентима, а целокупна њена досадашња каријера остварена је на Београдском универзитету.

-просечна оцена педагошког рада др Вере Глигоријевић добијена у студенчким анкетама у целокупном изборном периоду од 2019. до 2023. године износи је 4,56.

Др Вера Глигоријевић има објављене следеће радове:

-два рада из категорије М23 (обавезан један) од последњег избора у звање ванредног професора из научне области Демографија;

-објављен један рад из категорије М24 (обавезан један) од избора у звање ванредног професора из научне области Демографија;

-објављена четири рада из категорије М51 (обавезно пет) од избора у звање ванредног професора из научне области Демографија. Како Правилник даје могућност замене радовима из виших категорија, овај услов је додатно испуњен са једним радом из категорије М23;

-цитираност од 10 хетероцитата;

-два рада (обавезна два) са међународног научног скупа из категорије М33 објављена у целини;

-два рада (обавезна два) са научног скупа националног значаја из категорије М63 објављена у целини;

-одобрен и објављен универзитетски уџбеник у периоду од избора у претходно звање за предмет *Економска демографија* (ISBN -978-86-6283-146-0) из студијског програма *Демографија* из научне области Демографија за коју је расписан конкурс;

-на основу досадашњег резултата наставног рада др Вера Глигоријевић испуњава услов у развоју наставно-научног подмлатка, пре свега кроз менторство на докторским студијама и учешће у комисијама за избор наставника и сарадника;

- члан комисије за израду три докторске дисертације и члан три комисије за оцену и одбрану докторских дисертација на Географском факултету Универзитета у Београду.

- од последњег избора у звање др Вера Глигоријевић је била ментор шест мастер радова, члан три комисије за одбрану мастер рада, ментор осам завршних радова и члан у комисијама осам одбрањених завршних радова.

ИЗБОРНИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА:

Др Вера Глигоријевић испуњава сва три (обавезна два) изборна условия за избор у звање редовног професора из уже научне области *Демографија* за коју је расписан конкурс.

Стручно-професионални допринос је остварила кроз следеће:

-др Вера Глигоријевић је члан уређивачког одбора научног часописа *Demografija*;

- била је члан програмског одбора две научне конференције;

-др Вера Глигоријевић је била ментор докторских студија за два кандидата, члан комисије за израду три докторске дисертације и члан комисија за преглед, оцену и одбрану три докторске дисертације на Географском факултету Универзитета у Београду. У периоду од последњег избора у звање др Вера Глигоријевић била ментор шест мастер радова, члан

три комисије за одбрану мастер рада, ментор осам завршних радова и члан у комисијама осам одбрањених завршних радова.

- била је сарадник на три научна пројекта.

Допринос академској и широј заједници је остварила кроз:

-чланство у научним и стручним асоцијацијама за коју се бира (члан председништва Друштва демографа, члан Српског географског друштва и члан Европског друштва економских демографа *European Society for Population Economics, ESPE*).

-чланство у органима управљања, стручним органима и комисија на Географском факултету (шеф Катедре за демографију, члан Комисије за основне и мастер студије, члан Комисије за студије на страном језику, члан Савета Географског факултета Универзитета у Београду, члан Већа докторских студија).

Сарадњу са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству остварила је кроз:

- сарадњу са Канцеларијом популационог фонда УН у Србији;
-учешће у међународним пројектима билатералне сарадње;
- сарадњу на међународном научном пројекту.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу увида у поднету документацију и анализе резултата научноистраживачког, педагошког и стручног рада пријављених кандидата, Комисија је закључила следеће:

На конкурс су се пријавила два кандидата:

др Александар Кнежевић, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду ;

др Вера Глигоријевић, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду

Др Александар Кнежевић је магистрирао, докторирао и готово све досадашње радове објавио из уже научне области *Демографија*. У својој библиографији има један универзитетски уџбеник и 53 рада различитих категорија, од којих се издвајају две научне монографије и шест радова из категорије М23. Увидом у конкурсну документацију утврђено је да је од избора у звање ванредног професора објавио један универзитетски уџбеник, три рада из категорије М23, један рад из категорије М24, три рада из категорије М51, три саопштења са скупа међународног значаја штампана у целини из категорије М33 и два саопштења са скупа националног значаја штампана у целини из категорије М63 чиме је испунио све обавезне услове предвиђене у *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду редовног професора из групаје друштвено-хуманистичких наука*. Др Александар Кнежевић успешно учествује у реализацији научно-педагошког рада на Географском факултету Универзитета у Београду

од 2001. године, остварио је позитивне резултате у обезбеђивању наставно-стручног подмлатка, као и у активностима подршке и унапређења професије. Успешно сарађује са студентима у наставном процесу о чему сведочи и висока оцена педагошког рада 4.66 у последњем изборном периоду. Кандидат је својим досадашњим научним и стручним радом значајно допринео развоју научне мисли у области *Демографије*. У периоду од избора у звање доцента био је ментор и члан бројних комисија за израду завршних и мастер радова, ментор докторских студија, као и ментор и члан комисија за израду и одбрану докторских дисертација. Имајући у виду стручни и професионални допринос и сарадњу са другим високошколским и научним установама др Александар Кнежевић је испунио и изборне услове конкурса за избор наставника у звање редовног професора за ужу научну област *Демографија*.

Др Вера Глигоријевић има у континуитету, од заснивања радног односа до данас, богато искуство у науци и настави, а целокупна њена досадашња каријера остварена је на Београдском универзитету. У последњем изборном периоду оцењена је високом оценом 4.56. а остварила је и значајне резултате у обезбеђивању наставно-научног подмлатка и запажене резултате у активностима подршке и унапређења професије. Именована је у менторске комисију за праћење резултата на докторским студијама и у комисије за оцену и одбрану докторских дисертација које обухватају актуелна демографска питања близка научно-истраживачком интересу др Вере Глигоријевић. Др Вера Глигоријевић је у периоду од избора у звање ванредног професора објавила један универзитетски уџбеник, једно поглавље у монографији националног значаја, један рад и часопису са SCI Expanded листе, један рад у категорији М23, један рад у категорији М24, четири рада у категорији М51, два рада из категорије М33 и два рада из категорије М63. Од избора у последње звање др Вера Глигоријевић је учествовала са излагањем реферата на пет научних и стручних скупова у земљи и иностранству и била ангажована у истраживачким тимовима на реализацији два домаћа и једног међународног научног пројекта. Активан је члан председништва Друштва демографа Србије, шеф је Катедре за демографију Географског факултета и од последњег избора у звање била је члан научног одбора две међународне научне конференције, чиме је др Вера Глигоријевић испунила и све обавезне и изборне услове предвиђене у *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду редовног професора из групације друштвено-хуманистичких наука*.

Имајући у виду све наведено у овом Извештају о наставном и научном раду пријављених кандидата *др Александра Кнезевића, ванредног професора и др Вере Глигоријевић, ванредног професора*, Комисија је утврдила да, сходно Закону о високом образовању, Статуту Универзитета у Београду, критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и нормативним актима Географског факултета Универзитета у Београду, *кандидати испуњавају све услове за избор у звање редовног професора за ужу научну област Демографија*

Радне биографије кандидата указују да се ради о квалитетним кандидатима, афирмисаним демографима, који су остварили запажене резултате у стручно-педагошком и научно-истраживачком раду. Комисија предлаже *Изборном већу Универзитета у Београду - Географског факултета и Већу научних области правно-економских наука Универзитета у Београду да се у звање редовног професора за ужу научну област Демографија на*

Географском факултету Универзитета у Београду изаберу ванредни професор др Александар Кнежевић и ванредни професор др Вера Глигоријевић будући да су се за то стекли сви законски, научни, стручни и организациони услови.

У Београду 31.10.2023.

КОМИСИЈА

Др Мирјана Девецић, редовни професор
Универзитет у Београду-Географски факултет

Др Гордана Војковић, редовни професор у пензији
Универзитет у Београду-Географски факултет

Др Владимир Никитовић, научни саветник
Институт друштвених наука Београд

САЖЕТАК РЕФЕРАТА КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I - О КОНКУРСУ

Назив факултета: Универзитет у Београду – Географски факултет

Ужа научна, односно уметничка област: Демографија

Број кандидата који се бирају: 2 (два)

Број пријављених кандидата: 2 (два)

Имена пријављених кандидата:

1. Др Александар Кнежевић, ванредни професор, Универзитет у Београду – Географски факултет
2. Др Вера Глигоријевић, ванредни професор, Универзитет у Београду – Географски факултет

II - О КАНДИДАТИМА

Др Александар Кнежевић

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Александар (Драгољуб) Кнежевић
- Датум и место рођења: 19.04.1973. Краљево
- Установа где је запослен: Универзитет у Београду – Географски факултет
- Звање/радно место: Ванредни професор
- Научна, односно уметничка област: Демографија

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Универзитет у Београду – Географски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 2001. године

Мастер:

- Назив установе:
- Место и година завршетка:
- Ужа научна, односно уметничка област:

Магистеријум:

- Назив установе: Универзитет у Београду – Географски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 2006. године
- Ужа научна, односно уметничка област: Демографија

Докторат:

- Назив установе: Универзитет у Београду – Географски факултет
- Место и година одбране: Београд, 2013. године
- Наслов дисертације: Историјско демографске и етнодемографске основе развитка становништва Источне Србије
- Ужа научна, односно уметничка област: Демографија

Досадашњи избори у наставна и научна звања:

- Асистент приправник: 2001. године, Универзитет у Београду – Географски факултет
- Асистент: 2007. године, Универзитет у Београду – Географски факултет
- Доцент: 2014. године, Универзитет у Београду – Географски факултет

- Ванредни професор: 2019. године, Универзитет у Београду – Географски факултет

3) Испуњени услови за избор у звање редовног професора према критеријумима за групацију друштвено-хуманистичких наука

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ:

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	оценка / број година радног искуства
1	Приступно предавање из области за коју се бира, позитивно оцењено од стране високошколске установе	
②	Позитивна оцена педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода	4.66
③	Искуство у педагошком раду са студентима	22 године

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	Број менторства / учешћа у комисији и др.
④	Резултати у развоју научнонаставног подмлатка	-Ментор докторских студија -Комисије за избор у научна и наставна звања.
⑤	Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама	-1 комисија за израду докторске дисертације; -5 менторства за израду мастер рада; -12 комисија за израду мастер рада;
⑥	Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације	-ментор једне докторске дисертације; -члан комисије за израду једне докторске дисертације; -члан комисије за одбрану две докторске дисертације.

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	Број радова, саопштења, цитата и др	Навести часописе, скупове, књиге и друго
7	Објављен један рад из		

	категорије М20 или три рада из категорије М51 из научне области за коју се бира.		
8	Саопштен један рад на научном скупу, објављен у целини (М31, М33, М61, М63)		
9	Објављена два рада из категорије М20 или пет радова из категорије М51 у периоду од последњег избора у звање из научне области за коју се бира.		
10	Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у пројекту	2	<p>"Просторна диференцираност демографских феномена у Србији" (47006), Министарство за просвету, науку и технолошки развој Србије (2011-2020);</p> <p>"Испитивање ставова и намера становништва о пресељавању и утврђивање утицаја миграција на демографско старење", Универзитет у Београду-Географски факултет и Министарство без портфела-Кабинет за демографију (2019).</p>
11	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		
12	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33		
13	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63.		
14	Објављена један рад из		

	категорије М20 или четири рада из категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. (за поновни избор ванр. проф)		
15	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33. (за поновни избор ванр. проф)		
16	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63. (за поновни избор ванр. проф)		
(17)	Објављен један рад из категорије М21, М22 или М23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира	3 (M23)	<p>Knežević A. (2023). Mogućnosti i ograničenja istraživanja etničke strukture stanovništva na osnovu popisne statistike Kneževine i Kraljevine Srbije: primer Istočne Srbije. <i>Etnoantropološki problemi</i>, 18(2), 495-514. doi: https://doi.org/10.21301/eap.v18i2.7</p> <p>Knežević A. (2019). Maternji jezik kao determinanata etničkog identiteta u popisima stanovništva Srbije. <i>Annales, Series Historia et Sociologia</i>, 29(3), 455-442. doi: 10.19233/ASHS.2019.30</p> <p><u>Кнежевић, А. & Глигоријевић, В. (2023). Етнодемографски контекст опадања наталитета и контроле рађања у Источној Србији – један пример атипичне демографске транзиције. <i>Гласник етнографског института САНУ</i>, LXXI(1), 267-298.</u> doi: https://doi.org/10.2298/GEI2301267K</p>
(18)	Објављен један рад из категорије М24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. <u>Додатно</u>	1 (24)	<p>Trnavčević, N. & Knežević, A. (2023). The demographic approach to the quality of official ethnicity data in Serbia – a research proposal. <i>Stanovništvo</i>, 61(1), 17-33.</p>

	<u>испуњен услов из категорије M21, M22 или M23 може, један за један, да замени услов из категорије M24 или M51</u>		https://doi.org/10.2298/STNV220416004T
(9)	Објављених пет радова из категорије M51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M24 може, један за један, да замени услов из категорије M51	3 (M51) + 2 рада (M23) додатно испуњен услов замене, један за један.	Knežević, A. & Gligorijević, V. (2023). The Dynamics of Population Change in Eastern Serbia from the Middle of the 20th to the Beginning of the 21st Century. <i>Bulletin of the Serbian Geographical Society</i> , 103(2), 37-66. Gligorijević, V., Knežević, A. & Bakić, D. (2023). Decomposition of the recent increase in the labour force participation rate in Serbia. <i>Bulletin of the Serbian Geographical Society</i> , 103(1), 475-502. doi: https://doi.org/10.2298/GSGD2301475G Глигоријевић, В., Кнежевић, А. & Бакић, Д. (2023). Директни и индиректни ефекти демографских структура на стопу партиципације у радној снази. <i>Зборник Матице српске за друштвене науке</i> , 185(172023), 31-50. doi: https://doi.org/10.2298/ZMSDN2385031G
(2)	Цитираност од 10 хетеро цитата.	18	
(2)	Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије M31 или M33	3 (M33)	Knežević, A. (2022). Metodološka pitanja popisne etnostatistike u svetlu savremenih imigracionih trendova u Srbiji. <i>Migracijske i etničke teme</i> , 38(2), 125-148. doi: https://doi.org/10.11567/met.38.2.1 Antić, M., Šantić, D., Knežević, A. & Đordović, D. (2022). Gradovi kulture kao turističke destinacije – internacionalizacija kulturnog planiranja i socioekonomske implikacije. U (Ur. Lojović, M.) <i>Zbornik radova - "Turizam u savremenom evropskom i evroazijskom prostoru-stanje, problemi, izazovi, perspektive"</i> (583-592). Trebinje: Visoka škola za

			<p>turizam i hotelijerstvo.</p> <p><u>Knežević, A., Radić, N. & Bakić, D. (2019). Ethno demographic aspects of population ageing in Eastern Serbia. In <i>Proceedings International Scientific Symposium "New trends in Geography"</i> (pp. 227-237). Ohrid - Skopje: Macedonian Geographical Society</u> UDC: 314.113:323.12(497.11-11)</p>
(22)	Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије M61 или M63	2 (M63)	<p>Knežević, A. (2023). Etnodemografski aspekt migracione komponente populacione dinamike u Istočnoj Srbiji. U (Ur. Gligorijević, Ž. & Đukić, T.) <i>Regionalni razvoj i demografski tokovi zemalja jugoistočne Evrope, 28 naučni skup - Zbornik radova</i> (297-309). Niš: Univerzitet u Nišu - Ekonomski fakultet.</p> <p>Radić, N., Šantić, D. & <u>Knežević, A.</u> (2019). Stanovništvo kao faktor razvoja područja posebne namene Vlasina. U (Ured. Filipović, D et al.) <i>Zbornik radova-Naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine“</i> (str. 451-458), Subotica-Palić. Beograd: Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu-Geografski fakultet.</p>
(23)	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање	1 универзитетски уџбеник	<p><u>Кнежевић, А. & Радовановић, С. (2023): Статистика становништва: развојна, организациона и методолошка питања пописне статистике у Србији.</u> Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет. ISBN 978-86-6283-144-6</p>
(24)	Број радова као услов за менторство у вођењу докт. дисерт. – (стандарт 9 Правилника о стандардима...)	више од 24 бода остварена током претходних 10 година	

ИЗБОРНИ УСЛОВИ:

(изабрати 2 од 3 услова)		Заокружити ближче одреднице (најмање по једна из 2 изабрана услова)
① Стручно-професионални допринос		<p>① Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству.</p> <p>② Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа.</p> <p>③ Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама.</p> <p>④ Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.</p>
② Допринос академској и широј заједници		<p>1. Чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира.</p> <p>② Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству.</p> <p>3. Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарства.</p> <p>④ Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у активностима популаризације науке.</p> <p>5. Домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке.</p>
③ Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству		<p>① Руковођење или учешће у међународним научним или стручним пројекатима и студијама</p> <p>② Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача.</p> <p>③ Руковођење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа.</p> <p>4. Учешће у програмима размене наставника и студената.</p> <p>5. Учешће у изради и спровођењу заједничких студијских програма</p> <p>6. Предавања по позиву на универзитетима у земљи или иностранству.</p>

*Напомена: На крају табеле кратко описати заокружену одредницу

1. Стручно-професионални допринос

- 1.1. Главни уредник истакнутог националног часописа Демографија (M52);
- 1.2. Учешће у организационим одбору међународног скупа *Contemporary migration in a changing world: New perspectives and challenges*, Belgrade, 18-21. September 2016. University of Belgrade-Faculty of Geography, Regional Studies Association and MICaRD, предавање по позиву на скупу националног значаја, и модератор на међународном и националном скупу;
- 1.3. Ментор у изради и одбрани 5 мастер радова, члан комисије у изради и одбрани 12 мастер радова, ментор докторске дисертације, члан две комисије две одбрањене докторске дисертације, члан комисије за изради докторске дисертације и ментор и члан комисије више

завршних/дипломских радова Од избора у последње звање именован је за ментора једног, и члана две комисије за одбрану мастер рада;

1.4. Учешће у четири национална научна пројекта, од чега после избора у звање ванредног професора сарадник на два национална пројекта.

2. Допринос академској и широј заједници

2.2 Члан Савета Географског факултета Универзитета у Београду, Већа групација природно-математичких наука Универзитета у Београду и Већа докторских студија Географског факултета Универзитета у Београду;

2.4. Предавач на географском семинару у организацији Српског географског друштва; координатор програма за усавршавање наставника географије основних и средњих школа кроз реализацију *Демографског семинара*, који је акредитован од стране Завода за унапређивање образовања;

3.Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству

3.1. Учешће у два међународна пројекта билатералне сарадње. Један се односи на сарадњу Републике Србије са Републиком Словенијом (Географски факултет Универзитета у Београду – Univerza na Primorskem, Koper, 2010-2011), а други на сарадњу са Републиком Хрватском (Географски факултет Универзитета у Београду – Institut za migracije i narodnosti, Zagreb и Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2016-2017);

3.2. Од школске 2013/14 изводи наставу и на *Медицинском факултету Универзитета у Београду* на свим нивоима постдипломских студија (мастер, специјалистичке и докторске студије) у својству гостујућег предавача;

3.3. Чланство у *Друштву демографа Србије* и *Српском географском друштву*.

Др Вера Глигоријевић

1) - Основни биографски подаци

- Име, средње име и презиме: Вера Глигоријевић
- Датум и место рођења: 26.02.1970. година, Ужице
- Установа где је запослен: Универзитет у Београду – Географски факултет
- Звање/радно место: Ванредни професор
- Научна, односно уметничка област: Демографија

2) - Стручна биографија, дипломе и звања

Основне студије:

- Назив установе: Универзитет у Београду Географски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 1993. година

Мастер:

- Назив установе:
- Место и година завршетка:
- Ујка научна, односно уметничка област:

Магистеријум:

- Назив установе: Универзитет у Београду Географски факултет
- Место и година завршетка: Београд, 2004. година

<p>- Ужа научна, односно уметничка област: Друштвена географија</p> <p><u>Докторат:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Назив установе: Универзитет у Београду Географски факултет - Место и година одбране: Београд, 2012. година - Наслов дисертације: Економско-географске и демографске промене аграрног простора Србије - Ужа научна, односно уметничка област: Демографија <p><u>Досадашњи избори у наставна и научна звања:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Асистент приправник: 1994. година - Асистент: 2005. година - Доцент: 2014. година - Ванредни професор: 2019. година
--

3) Испуњени услови за избор у звање редовног професора према критеријумима за групацију друштвено-хуманистичких наука

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ:

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	оценка / број година радног искуства
1	Приступно предавање из области за коју се бира, позитивно оцењено од стране високошколске установе	
②	Позитивна оцена педагошког рада у студентским анкетама током целокупног претходног изборног периода	4,56
③	Искуство у педагошком раду са студентима	29 година

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	Број менторства / учешћа у комисији и др.
④	Резултати у развоју научнонаставног подмлатка	Ментор осам завршних радова и члан комисије осам завршних радова на основним студијама. Члан три комисије за избор у сарадничка и наставничка звања на Географском факултету.
⑤	Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама	Ментор шест мастер радова и члан комисије три мастер рада.

6	Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације	Члан З комисије за израду докторске дисертације
---	--	---

	(заокружити испуњен услов за звање у које се бира)	Број радова, саопштења, цитата и др	Навести часописе, скупове, књине и друго
7	Објављен један рад из категорије M20 или три рада из категорије M51 из научне области за коју се бира.		
8	Саопштен један рад на научном скупу, објављен у целини (M31, M33, M61, M63)		
9	Објављена два рада из категорије M20 или пет радова из категорије M51 у периоду од последњег избора у звање из научне области за коју се бира.		
10	Оригинално стручно остварење или руковођење или учешће у пројекту	3	2023-2025: “ <i>Population dynamics under environmental challenges in Serbia</i> ”, POPENVIROS, Фонд за науку Републике Србије, програм Призма; 2019: YOUMIG – “ <i>Improving institutional capacities and fostering cooperation and tackle the impact of transnational youth migration within the Danube Transnational Programme</i> ”, Belgrade, Serbia. WP6 – Activity 6.2, National policy recommendations for improved institutional cooperation on youth migration National policy recommendations, Serbia; 2020: <i>Просторни план Републике Србије од 2021. до 2035. године</i> (део о становништву). Влада Републике Србије, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Београд.

11	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање		
12	Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33		
13	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63.		
14	Објављена један рад из категорије М20 или четири рада из категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. <i>(за поновни избор ванр. проф)</i>		
15	Један рад са међународног		

	научног скупа објављен у целини категорије M31 или M33. (за поновни избор ванр. проф)		
16	Један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини категорије M61 или M63. (за поновни избор ванр. проф)		
(17)	Објављен један рад из категорије M21, M22 или M23 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира	2	<p>Bakić, D., & Gligorijević, V. (2022). The change in educational assortative mating in Serbia and Slovenia, 1970–2020. <i>Acta Geographica Slovenica</i>, 62(2), 7–22. https://doi.org/10.3986/AGS.10496 (M23 SCIE)</p> <p>Кнежевић, А. & Глигоријевић, В. (2023). Етнодемографски контекст опадања наталитета и контроле рађања у Источној Србији – један пример атипичне демографске транзиције. <i>Гласник етнографског института САНУ</i>, LXXI(1), 267-298. doi: https://doi.org/10.2298/GEI2301267K (M23)</p>
(18)	Објављен један рад из категорије M24 од првог избора у звање ванредног професора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије M21, M22 или M23 може, један за један, да замени услов из категорије M24 или M51	1	<p>Gligorijević, V., Bakić, D. (2022). The decline of educational hypergamy in the former Yugoslav republics. <i>Stanovništvo</i>, 60(1), 69-96 https://doi.org/10.2298/STNV2201069G (M24)</p>
(19)	Објављених пет радова из	4	Gligorijević, V., Knežević, A. & Bakić, D. (2023). Decomposition of the recent increase in the labour force

	категорије М51 у периоду од последњег избора из научне области за коју се бира. Додатно испуњен услов из категорије М24 може, један за један, да замени услов из категорије М51		<p>participation rate in Serbia. <i>Bulletin of the Serbian Geographical Society</i>, 103(1), 475-502. doi: 10.2298/GSGD2301475G (M51)</p> <p><u>Глигоријевић, В.</u>, Кнежевић, А. & Бакић, Д. (2023). Директни и индиректни ефекти демографских структура на стопу партиципације у радној снази. <i>Зборник Матице српске за друштвене науке</i>, 185(172023), 31-50. doi: https://doi.org/10.2298/ZMSDN2385031G (M51)</p> <p>Vasić, P., <u>Gligorijević, V.</u> (2023). Demographic projections of depopulated zones in Serbia: the example of the municipality of Negotin, <i>Гласник Српског географског друштва</i>, 103(2) 1-36. UDC 314.87(497.11) (M51)</p> <p>Knežević, A. & <u>Gligorijević, V.</u> (2023). The Dynamics of Population Change in Eastern Serbia from the Middle of the 20th to the Beginning of the 21st Century. <i>Bulletin of the Serbian Geographical Society</i>, 103(2), 37-66. (M51)</p>
(2)	Цитираност од 10 хетеро цитата.	10	
(2)	Два рада са међународног научног скупа објављена у целини категорије М31 или М33	2	<p><u>Gligorijević, V.</u>, Stojilović Gnijatović, J. (2022). Izvori statističkih podataka o zaposlenima u turizmu - primer Srbije. У: Лојовић, М. (ур.) „Туризам у савременом европском и евразијском простору – стање проблеми, изазови, перспективе“, Висока школа за туризам, Требиње, Република Српска, Универзитет у Београду Географски факултет и Центар руског географског друштва, Београд, стр. 453-465.</p> <p><u>Gligorijević, V.</u> (2022). The Importance of Flexible Employment for Spatial-Functional Links between Settlements, 6th International Scientific Conference – EMAN 2022 – <i>Economics and Management: How to Cope With Disrupted Times</i>, Ljubljana, Slovenia, March 24, 2022, Conference Proceedings, published by: Association of Economists and Managers of the Balkans, Belgrade, Serbia; ISBN 978-86-80194-57-8, ISSN 2683-4510 DOI: https://doi.org/10.31410/EMAN.2022.231</p>
(2)	Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61	2	<p>Bakić, D., Trnavčević, N., <u>Gligorijević, V.</u> (2022). Pandemija virusa COVID-19 као ограничавајући фактор демографског развоја локалних самонада у Србији. У: Šećerov, V. (ур.) “Локална самонада у планирању и уређењу простора и насеља” str. 389-398, Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду - Географски факултет.</p>

	или M63		Vasić, P., <u>Gligorijević, V.</u> (2021). Demografska analiza u prostornim planovima nacionalnog nivoa - iskustva i preporuke. U: Šećerov, V. (ur.) "Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine", Asocijacija prostornih planera Srbije i Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet.
(23)	Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање	1	Глигоријевић, В. & Стојилковић Ђ. (2023): Увод у економску демографију. Београд: Универзитет у Београду – Географски факултет. ISBN - 978-86-6283-146-0
(24)	Број радова као услов за менторство у вођењу докт. дисерт. – (стандарт 9 Правилника о стандардима...)	5 радова реферисаних у WoS или више од 24 бода остварена током претходних 10 година.	

ИЗБОРНИ УСЛОВИ:

<i>(изабрати 2 од 3 услова)</i>		<i>Заокружити ближче одреднице (најмање по једна из 2 изабрана услова)</i>
(1) Стручно-профессионални допринос		<p>① Председник или члан уређивачког одбора научних часописа или зборника радова у земљи или иностранству.</p> <p>② Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа.</p> <p>③ Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама.</p> <p>④ Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.</p>

<p>② Допринос академској и широј заједници</p>	<p>① Чланство у страним или домаћим академијама наука, чланство у стручним или научним асоцијацијама у које се члан бира.</p> <p>② Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству.</p> <p>3 Члан националног савета, стручног, законодавног или другог органа и комисије министарства.</p> <p>4 Учешће у наставним активностима ван студијских програма (перманентно образовање, курсеви у организацији професионалних удружења и институција, програми едукације наставника) или у активностима популаризације науке.</p> <p>5 Домаће или међународне награде и признања у развоју образовања или науке.</p>
<p>③ Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству</p>	<p>① Руковођење или учешће у међународним научним или стручним пројектима и студијама</p> <p>2 Радно ангажовање у настави или комисијама на другим високошколским или научноистраживачким институцијама у земљи или иностранству, или звање гостујућег професора или истраживача.</p> <p>③ Руковођење радом или чланство у органу или професионалном удружењу или организацији националног или међународног нивоа.</p> <p>4 Учешће у програмима размене наставника и студената.</p> <p>5 Учешће у изради и спровођењу заједничких студијских програма</p> <p>6 Предавања по позиву на универзитетима у земљи или иностранству.</p>

*Напомена: На крају табеле кратко описати заокружену одредницу

1. Стручно-професионални допринос

1.1 Др Вера Глигоријевић је члан уређивачког одбора научног часописа *Demografija* <http://demografija.gef.bg.ac.rs/index.php/26-2/>

1.2 Др Вера Глигоријевић је била члан програмског одбора две научне конференције:

-међународне научне конференције „Становништво пост-југословенских земаља: сличности, разлике и перспективе“ у организацији Друштва демографа Србије (Београд, 19. април 2024. године);

-Научне конференције „Ковид 19: социодемографски процеси, изазови и последице пандемије“ у организацији Друштва Демографа Србије (Београд, 25. март 2021. година);

1.3 Др Вера Глигоријевић је била ментор докторских студија за два кандидата, члан комисије за израду три докторске дисертације и члан комисија за преглед, оцену и одбрану три докторске дисертације на Географском факултету Универзитета у Београду. У периоду од последњег избора у звање др Вера Глигоријевић била ментор шест мастер радова, члан три комисије за одбрану мастер рада, ментор осам завршних радова и члан у комисијама осам одбрањених завршних радова.

1.4 Др Вера Глигоријевић је била сарадник на три пројекта:

2023-2025: “Population dynamics under environmental challenges in Serbia”, POPENVIROS, Фонд за науку Републике Србије, програм Призма;

2019: YOUMIG – “Improving institutional capacities and fostering cooperation and tackle the impact of transnational youth migration within the Danube Transnational Programme”, Belgrade, Serbia. WP6 –

Activity 6.2, National policy recommendations for improved institutional cooperation on youth migration
National policy recommendations, Serbia;

2020: *Просторни план Републике Србије од 2021. до 2035. године* (део о становништву). Влада Републике Србије, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Београд.

2. Допринос академској и широј заједници

2.1 Др Вера Глигоријевић је члан следећих научно-стручних асоцијација:

-Члан председништва Друштва демографа Србије

-Члан Српског географског друштва

-Члан Европског друштва економских демографа (*European Society for Population Economics, ESPE*).

2.2 Др Вера Глигоријевић је била члан следећих органа управљања, стручних органа или комисија на Географском факултету:

-Шеф Катедре за демографију (2021-)

-Члан Комисије за основне и мастер студије (2021-)

-Члан Комисије за студије на страном језику (2018-)

-Члан Савета Географског факултета Универзитета у Београду(2022-)

-Члан Већа докторских студија (2019-2022).

3.Сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству

3.12019: YOUMIG – “*Improving institutional capacities and fostering cooperation and tackle the impact of transnational youth migration within the Danube Transnational Programme*”, Belgrade, Serbia. WP6 – Activity 6.2, National policy recommendations for improved institutional cooperation on youth migration National policy recommendations, Serbia;

3.3 Члан председништва Друштва демографа Србије; Члан Српског географског друштва; Члан Европског друштва економских демографа (*European Society for Population*

III - ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу увида у поднету документацију и анализе резултата научноистраживачког, педагошког и стручног рада пријављених кандидата, Комисија је закључила следеће:

На конкурс су се пријавила два кандидата:

др Александар Кнежевић, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду ;
др Вера Глигоријевић, ванредни професор Географског факултета Универзитета у Београду

Др Александар Кнежевић је магистрирао, докторирао и готово све досадашње радове објавио из уже научне области *Демографија*. У својој библиографији има један универзитетски уџбеник и 53 рада различитих категорија, од којих се издвајају две научне монографије и шест радова из категорије М23. Увидом у конкурсну документацију утврђено је да је од избора у звање ванредног

професора објавио један универзитетски уџбеник, три рада из категорије М23, један рад из категорије М24, три рада из категорије М51, три саопштења са скупа међународног значаја штампана у целини из категорије М33 и два саопштења са скупа националног значаја штампана у целини из категорије М63 чиме је испунио све обавезне услове предвиђене у *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду редовног професора из групаје друштвено-хуманистичких наука*. Др Александар Кнежевић успешно учествује у реализацији научно-педагошког рада на Географском факултету Универзитета у Београду од 2001. године, а реферати за избор у претходна звања су били позитивни и афирмавају високим оценама за педагошки рад. Остварио је позитивне резултате у обезбеђивању наставно-стручног подмалтка, као и у активностима подршке и унапређењу професије. Кандидат је својим досадашњим научним и стручним радом значајно доприноси развоју научне мисли у области *Демографије*. Такође испуњава услов позитивне Успешно сарађује са студентима у наставном процесу о чему сведочи висока оцена педагошког рада 4.66. У периоду од избора у звање доцента био је ментор и члан бројних комисија за израду завршних и мастер радова, ментор докторских студија, као и ментор и члан комисија за израду и одбрану докторских дисертација чиме је испунио и изборне услове конкурса за избор наставника у звање редовног професора за ужу научну област *Демографија*.

Др Вера Глигоријевић има у континуитету, од заснивања радног односа до данас, богато искуство у науци и настави, а целокупна њена досадашња каријера остварена је на Београдском универзитету. У последњем изборном периоду оцењена је високом оценом од 4.56. а остварила је и значајне резултате у обезбеђивању наставно-научног подмлатка и запажене резултате у активностима подршке и унапређења професије. Именована је у менторске комисију за праћење резултата на докторским студијама и у комисије за оцену и одбрану докторских дисертација које обухватају актуелна демографска питања близка научно-истраживачком интересу др Вере Глигоријевић. Др Вера Глигоријевић је у периоду од избора у звање ванредног професора објавила један универзитетски уџбеник, једно поглавље у монографији националног значаја, један рад и часопису са SCI Expanded листе, један рад у категорији М23, један рад у категорији М24, четири рада у категорији М51, два рада из категорије М33 и два рада из категорије М63. Од избора у последње звање др Вера Глигоријевић је учествовала са излагањем реферата на 5 научних и стручних скупова у земљи и иностранству и била ангажована у истраживачким тимовима на реализацији два домаћа и једног међународног научног пројекта. Активан је члан председништва Друштва демографа Србије, шеф је Катедре за демографију Географског факултета и од последњег избора у звање била је члан научног одбора две међународне научне конференције, чиме је др Вера Глигоријевић испунила и све обавезне и изборне услове предвиђене у *Правилнику о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду редовног професора из групаје друштвено-хуманистичких наука*.

На основу свега напред изложеног, а у складу са условима за избор наставника за ужу научну област (Закона о високом образовању, Минималних услова за избор наставника на Универзитету, Статута Универзитета у Београду, Статута Географског факултета у Београду, Критеријума за избор у звање наставника и општих аката факултета) др Александар Кнежевић и др Вера Глигоријевић вписују све услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду и Статутом Географског факултета у Београду за избор у звање редовног професора за ужу научну област *Демографија* на Географском факултету Универзитета у Београду. Радне биографије кандидата указују да се ради о квалитетним кандидатима који су остварили запажене резултате у стручно-педагошком и научно-истраживачком раду. Комисија предлаже *Изборном већу Универзитета у Београду - Географског факултета* и *Стручном већу за правно-економске науке Универзитета у Београду* да се у звање редовног професора за ужу научну област *Демографија* на Географском факултету

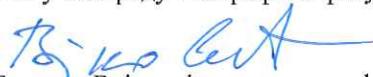
Универзитета у Београду изаберу ванредни професор др Александар Кнежевић и ванредни професор др Вера Глигоријевић будући да су се за то стекли сви законски, научни, стручни и организациони услови.

У Београду 19.10.2023.

КОМИСИЈА

Др Мирјана Девецић, редовни професор
Универзитет у Београду-Географски факултет

Др Гордана Војковић, редовни професор
Универзитет у Београду-Географски факултет

Др Владимир Никитовић, научни саветник
Институт друштвених наука Београд

